

wroclaw.pl

Oto nowy tabor

Aż 913 mln zł zainwestowano w tabor szynowy i remonty torów. Prawie połowa tramwajów ma mniej niż dekadę!

str. 10-11

ISSN: 2719-7948

BEZPŁATNY BIULETYN INFORMACYJNY URZĘDU MIEJSKIEGO WROCŁAWIA

NR 36 (246), 17-23.09.2025

WYDRUKOWANO NA PAPIERZE EKOLOGICZNYM

OLEKSANDR POLIAKOVSKY

str. 4-5

NIE dla przemocy!

Po skrzyżowaniu czas na przystanek

Gotowe jest skrzyżowanie ulic Dubois i Pomorskiej. Teraz na przebudowę czeka węzeł Dubois i Drobnera. Wykonawca już wybrany.

str. 7

Znasz Przewodnika, Mieszka i Dziadka?

To imiona kilku drzew spośród wielu rosnących w naszym mieście „Pomników z historią w korzeniach”. Zgłoś swojego kandydata.

str. 9

To jest pomnik dla 22 tysięcy bohaterów

Bez namysłu rzucili się bronić ojczyzny, a potem słuch o nich zaginął na ponad 50 lat. Dolnośląska Rodzina Katyńska postanowiła ich uczcić.

str. 12

BĄDŹ NA BIEŻĄCO. ZAWSZE AKTUALNE INFORMACJE NA WWW.WROCLAW.PL

Szanowni Państwo,

wrzesień w miastach Europy ma swoją symbolikę. Trwa Europejski Tydzień Mobilności, to moment, kiedy warto spojrzeć na miasto z różnych perspektyw – kierowcy, pasażera, przechodnia czy rowerzysty. Bo mobilność to nie tylko technika, ale także kultura wspólnego życia. I wspólnego bycia.

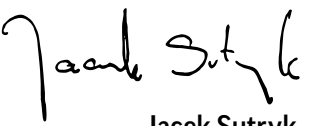
We Wrocławiu mobilność ma dziewięć twarzy – tyle właśnie modeli tramwajów codziennie obsługuje nasze linie. Od „klasyków”, które pamiętają jeszcze inne czasy, po nowoczesne wozy o wygodzie zbliżonej do szybkiej kolei. Każdy z nich jest dowodem, że transport publiczny to nie kompromis, lecz wybór jakości. Zobaczą Państwo wszystkie w tym numerze biuletynu wroclaw.pl.

Mobilność to także język. Kampania „HejTY Reaguj!” przypomina, że sprawne poruszanie się w świecie wymaga szacunku do innych. W wirtualnej przestrzeni obowiązują podobne zasady, co na skrzyżowaniu – o to regularnie apeluję, widząc, w jaką stronę zmierza dyskurs publiczny w mediach społecznościowych. Sam siebie w tej sprawie też napominam, bo nikt nie jest bez winy i każdego czasem ponoszą niepotrzebne emocje.

W tym samym czasie dojrzewają w mieście inne rozdziały naszej mobilności czy miejskiego rozwoju: nowa szkoła na Zwycięskiej, remonty na Awicenny i Baciarellego, kolejne projekty WBO, które mieszkańcy już wkrótce wybiorą w głosowaniu. W tle – wyróżnienia, jak tytuł Wrocławianki Roku, i decyzje trudne, jak ograniczenia w sprzedaży

alkoholu. Wszystkie te sprawy łączy jedno: troska o jakość życia w mieście, które się zmienia, ale nie zapomina o codziennym komforcie.

Dlatego Europejski Tydzień Mobilności to dobry moment, by przypomnieć sobie prostą prawdę: miasto zaczyna się tam, gdzie jest przestrzeń dla wszystkich, gdzie rozmawiamy ze sobą – i gdzie wybieramy rozwiązania wspólne, nie tylko własne.

Jacek Sutryk
prezydent Wrocławia

POGODA

						
CZW. 18.09	PT. 19.09	SOB. 20.09	ND. 21.09	PN. 22.09	WT. 23.09	ŚR. 24.09
21°C	24°C	26°C	26°C	21°C	20°C	18°C

POCZTÓWKA Z MIASTA

GRZEGORZ RAJTER

Wybierz „Wrocławiankę Roku 2025”

Naukowczynie, biznesmenki, ekolożki, społeczniczki, działaczki równościowe, artystki, edukatorzy – wszystkie wyjątkowe mieszkanki Wrocławia mają szansę na to zaszczytne wyróżnienie. Właśnie wystartowała 6. edycja plebiscytu „Wrocławianka Roku 2025” organizowanego przez Wrocławską Radę Kobiet. Wyróżnienie otrzymują mieszkanki stolicy Dolnego Śląska, których nietuzinkowa i ważna społecznie działalność daje przykład innym kobietom. Są one wybierane przez kapitułę złożoną z członkiń Wrocławskiej Rady Kobiet oraz laureatek poprzedniej edycji konkursu. Do tej pory nominowano 213 kobiet, z tego 32 otrzymały wyróżnienia.

Kandydatki do tytułu mogą zgłaszać: osoby prywatne, organizacje pozarządowe oraz instytucje. Na-

leży to zrobić do 13 października poprzez formularz zgłoszeniowy. W tym roku Wrocławianki Roku zostaną wybrane w ośmiu kategoriach, które odzwierciedlają różnorodne obszary ich zaangażowania:

- działalność równościowa
- działalność społeczna
- działalność edukacyjna
- działalność proekologiczna
- działalność naukowo-badawcza
- działalność small business (mała przedsiębiorczość)
- działalność artystyczna. Twórczynie
- kategoria specjalna: Teraz młodość – siła młodości.

➤ **Szczegóły na:** www.wroclawianka25.pl

Mieszkańcy zgłosili, radni przegłosowali

Rada Miejska Wrocławia przyjęła uchwałę, która ogranicza sprzedaż alkoholu w sklepach w godzinach nocnych, między 22 a 6. To odpowiedź na liczne zgłoszenia związane z zakłócaniem spokoju i spożywaniem alkoholu w miejscach publicznych w nocy.

Maciej Wołodko

Rady osiedli zgłaszały potrzebę ograniczenia nocnej sprzedaży alkoholu, wskazując, że poprawi to komfort życia i poczucie bezpieczeństwa w sąsiedztwie sklepów. Radni przyjęli uchwałę 11 września: 26 głosami za, 5 przeciw, 3 radnych wstrzymało się od głosu. Nowe regulacje zaczną obowiązywać w połowie października. Głosowanie poprzedziły też konsultacje społeczne.

Ograniczenie sprzedaży alkoholu w godzinach nocnych od 2018 r. obowiązywało już na Starym Mieście. W 2024 zakaz objął kolejne 8 osiedli: Szczepin, Nadodrze, Ołbin, Plac Grunwaldzki, Przedmieście Oławskie, Przedmieście Świdnickie, Powstańców Śląskich i Huby. Teraz będzie obowiązywał na terenie całego Wrocławia.

Najlepszy możliwy ruch

– Na Nadodrze, gdzie już ograniczyliśmy nocną sprzedaż alkoholu, był to najlepszy możliwy

Radna Duchnowska dobrze ocenia wprowadzone w ub. roku na Nadodrze godziny bez sprzedaży alkoholu

ruch – podjęty z myślą o bezpieczeństwie i spokoju mieszkańców. Efekty są: skończyły się nocne awantury przed sklepami, zniknęły wycieczki ze Starego Miasta po tani alkohol, poprawiło się poczucie bezpieczeństwa na całym osiedlu – mówi radna Izabela Duchnowska. I dodaje: – Obawy o powstanie „melin” okazały się bezpodstawne. Alkohol wciąż można kupić przez 16 godzin na dobę – to wystarczający dostęp. W takich warunkach żadne podziemie alkoholowe nie ma racji bytu, bo nikomu się to po prostu nie opłaca.

Już ponad 180 gmin z zakazem

Nocne ograniczenie sprzedaży alkoholu w Polsce obowiązuje już w ponad 180 gminach, dotyczy np. Krakowa, Bydgoszczy, Białej Podlaskiej, Łodzi, Gdańska (na całym obszarze miasta), a także Poznania, Rzeszowa, Katowic, Słupska i Szczecina (w części).

Wprowadzenie zakazu sprzedaży alkoholu w sklepach i na stacjach benzynowych w godz. 22–6 to dobry kompromis – te miejsca mogą prowadzić działalność przez większość dnia, a jedno-

ześnie ograniczona zostaje nocna dostępność alkoholu, kiedy występuje najwięcej problemów.

– Dostępność alkoholu w Polsce jest bardzo szeroka, więc to ograniczenie nie powinno mieć odczuwalnych, negatywnych skutków ekonomicznych, ale znaczące skutki społeczne. Ograniczenia w sprzedaży alkoholu sprawdzają się w wielu europejskich krajach, których wzór powinniśmy wykorzystać – ocenia Dobrosława Binkowska, przewodnicząca Zarządu Osiedla Oporów.

Ruszają Dni Seniora

Radosny i kolorowy Marsz Kapeluszy dookoła ratusza wyruszy w piątek (19.09) o godz. 14.30, rozpoczynając tegoroczne Dni Seniora. O godz. 15 klucze z rąk władarzy miasta przejdą w ręce mieszkańców 60+, będzie rozdanie nagród, podziękowań i certyfikatów. Po obchodach oficjalnych przyjdzie czas na zabawę – o godz. 16 rozpocznie się Prywatka z Radiem Pogoda, której częścią będzie koncert Eleni. Do wspólnego świętowania zaprasza Wrocławskie Centrum Rozwoju Społecznego – Wrocławskie Centrum Seniora.

Najlepsi kucharze poszukiwani

Trwa 2. edycja konkursu Kulinarne Grand Prix Wrocławia, którego ma wyłonić najlepszych kucharzy ze stolicy Dolnego Śląska. Na zwycięzców czekają nagrody, w tym staż w restauracji wyróżnionej gwiazdką Michelin w Barcelonie. Zgłoszenia można nadsyłać do 30 września przez formularz na: www.wro.news/2.KGPW. Tematem tegorocznej edycji jest „Kalendarz zgodny z naturą – Złota Polska Jesień”. Organizatorzy zachęcają, by uczestnicy sięgnęli po sezonowe produkty i pokazali, jak można je wykorzystać w kreatywny sposób.

Oddaj krew, jeśli możesz

Regionalne Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa apeluje o oddawanie krwi. Pilnie poszukiwane są wszystkie grupy. Do centrum przy ul. Czerwonego Krzyża 5/9 można zgłosić się w pon., śr. i czw. w godz. 7–17.30, we wt. i pt. od 7 do 13.30 i w sob. w godz. 7.30–12. Akcje wyjazdowe w najbliższych dniach organizowane są: **18.09** w godz. 9–13 przy parafii pw. Opatrzności Bożej, ul. Nowodworska 64; **19.09** w godz. 9–13 przy Aquaparku, ul. Borowska 99; **29.09** w godz. 8–13 przy Akademii Wojsk Lądowych, ul. Czajkowskiego 109; **30.09** w godz. 9–13 przy Centrum Południe, ul. Powstańców Śl. 15/17.

WBO 2025: znamy listę projektów

Na wybrany projekt WBO można głosować od 3 do 20 października

Wyłoniono już projekty zakwalifikowane do głosowania w tegorocznej edycji WBO. Po zakończeniu drugiego etapu oceny i rozstrzygnięciu odwołań, na liście mamy 125 pozycji.

Maciej Wołodko

Podział środków w WBO 2025 wygląda następująco: 21 mln na projekty osiedlowe (do 3 mln) i 14 mln na projekty osiedlowe (do 1 mln). Oznacza to, że w głosowaniu wygra co najmniej 21 projektów.

W tym roku głosować będziemy od 3 do 20 października. W głosowaniu wezmą udział 124 projekty: 8 osiedlowych i 56 ponadosiedlowych. Jeden projekt może obejmować kilka kategorii. W podziale na kategorie mamy:

- zielen/rekreacja 68 projektów
- piesze/rowerowe 59 projektów
- sport 20 projektów
- drogowe 17 projektów
- place zabaw 14 projektów
- komunikacja zbiorowa 4 projekty,
- nieinwestycyjne 2 projekty,
- podwórka 2 projekty,
- inne 70 projektów.

➤ Pełna lista na: www.wroclaw.pl/wbo/projekty-2025

Miasto rozpoczęło kampanię przeciw hejtowi wśród nastolatków. Zainaugurowała ją prezentacja specjalnego autobusu, który kursować będzie od szkoły do szkoły, rozwożąc materiały informacyjne. Na jego pokładzie będzie można też porozmawiać ze specjalistami. Chodzi o to, aby z wiedzą dotrzeć do dzieci, młodzieży, rodziców i nauczycieli. – Hejt kończy się wycofaniem, depresją, a nawet samobójstwem. Musimy działać, aby dzieci wiedziały, że nie są same, że mogą na nas liczyć – mówi wiceprezydent Renata Granowska.

Redakcja

– Specjalny autobus będzie codziennie stał przy innej szkole. Spotkanie w nim osoby, które będą rozmawiać z naszą młodzieżą, rozdáwać poradniki – opowiada wiceprezydent Renata Granowska. – Akcja jest nie tylko onlinowa, bo hejt to nie tylko internet, hejt to również korytarze w szkołach, ulice, prywatne wiadomości, telefony. A każde dziecko zasługuje na bezpieczne dorastanie, a każda reakcja nas, dorosłych, ma znaczenie. Ta kampania ma pokazać młodym ludziom, że nie są sami – dodaje.

Dwa tysiące prób samobójczych

– W ubiegłym roku odnotowano ponad dwa tysiące prób samobójczych wśród dzieci i młodzieży w wieku 13–18 lat. 127 młodych ludzi odebrało sobie życie. Podczas prowadzenia akcji HejTy Reaguj! zebraliśmy informacje, że blisko 80 proc. młodych ludzi nie zgłasza

hejtu dorosłym – mówi Jacek Ferenczuk, prezes fundacji #Dobryhashtag.

– 75 proc. uczniów doświadcza hejtu rówieśniczego, 80 proc. nastolatków nie wierzy, że dorośli mogą w jakikolwiek sposób im pomóc, a co piąty młody człowiek cierpi na depresję – informuje Agata Dziłkowska, dyrektorka Wydziału Komunikacji Społecznej.

– Hejt dotyka nas wszystkich, ale wśród dzieci i młodzieży sieje największe spustoszenie. Ten autobus to bezpieczna przestrzeń dla młodzieży. W środku będzie psycholog i animator, z którymi będzie można porozmawiać o hejcie, poszukać informacji w naszym informatorze – zachęca Magdalena Wdowiak-Urbańczyk, dyrektorka Departamentu Spraw Społecznych.

Pierwsze VIII LO

O hejcie, hejtowaniu i byciu hejtowanym w specjalnym autobusie jako pierwsi rozmawiali uczniowie VIII LO im. Bolesława Krzywoustego.

– Uważam, że jest to bardzo pożyteczna kampania społeczna i dobrze, że skierowano ją do młodzieży szkół średnich. Hejt to przemoc, i to perfidna, bo początkowo odbywa się

TELEFON ZAUFANIA DLA DZIECI I MŁODZIEŻY
116 111
 (całodobowy przez 7 dni w tygodniu)*
 CZAT I FORMULARZ KONTAKTOWY,
 A TAKŻE WIELE INFORMACJI NA 116111.PL
 *bezpłatny i anonimowy

Młodzież z VIII LO podczas spotkania w autobusie

poza postrzeganiem nauczycieli czy rodziców. Ma miejsce najczęściej w sieci, w komunikatorach, do których my, dorośli, nie mamy dostępu. Widzimy dopiero jej skutki, najczęściej, gdy są one poważne i sprawa wychodzi na światło dzienne. Nasze działania wówczas to gaszenie pożarów. Mamy świadomość, że czasem może być już za późno – mówi Anna Niewińska, dyrektor VIII LO.

I dodaje: – Dlatego bardzo ważne jest, aby młodzi ludzie wiedzieli, skąd bierze się hejt, co nim jest, jakie może przynieść skutki dla psychiki i jak można i trzeba reagować. Istotne, aby nie tylko budować świadomość wśród młodych

ludzi, ale także dać coś w zamian, promować aktywność społeczną i pozytywny przekaz w relacjach rówieśniczych. Mam poczucie, że kampania Akcja ReLacja – HejTy Reaguj! jest celną odpowiedzią na potrzeby środowiska szkół średnich.

Autobus do 6 października będzie codziennie pojawiał się przy innej wrocławskiej szkole. Od godz. 13 do 15 uczniowie będą mogli skorzystać ze wsparcia oferowanego na jego pokładzie.

Warsztaty i wsparcie specjalistów

– W pojeździe realizowane są dwa główne bloki warsztatowe. Pierw-

szy skupia się na przeciwdziałaniu dezinformacji i praktycznych aspektach rozpoznawania oraz zapobiegania rozprzestrzenianiu nieprawdziwych informacji zarówno w przestrzeni publicznej, jak i online. Drugi warsztat dotyczy zarządzania nudą – pokazuje, jak przekształcić pozornie bezużyteczny czas w pożyteczny społecznie i inspirujący proces twórczy – wyjaśnia Michał Cimaśzewski z Wrocławskiego Centrum Rozwoju Społecznego.

W autobusie dyżurują także psycholog i animatorzy, którzy rozmawiają z młodzieżą na temat problemów związanych z mową nienawiści. Przed autobusem roztawiane są leżaki i puffy, które mają zapewnić uczniom komfortowe warunki do rozmów i odpoczynku. W autobusie będą dostępne dwie skrzynki na listy – w pierwszej uczniowie mogą anonimowo podzielić się swoimi doświadczeniami.

niami z hejtem, opowiedzieć o potrzebach i zasugerować kierunki przeciwdziałania problemowi. Druga służy do zbierania inspirujących haseł związanych z walką z hejtem, które zostaną wykorzystane w przestrzeni publicznej.

Pobierz informator

Praktycznym elementem akcji HejTy jest „Informator

POBIERZ INFORMATOR

„Informator wsparcia” to specjalne wydawnictwo przygotowane z myślą o młodzieży, nauczycielach i rodzicach. To ponad 70 stron rzetelnej, praktycznej wiedzy – bez zbęd-

acji, albo uzyskać długofalową pomoc. Znajdziecie tu listę warsztatów, adresy centrów aktywności lokalnej czy informacje o wolontariacie. A także wskazówki, jak się zachować, gdy nas albo innych dotknie trudna sytuacja, model dobrej rozmowy oraz słowniczek pojęć.

– Do akcji ruszamy z narzędziem: „Informator wsparcia” to specjalne wydawnictwo przygotowane z myślą o młodzieży, nauczycielach i rodzicach. To ponad 70 stron rzetelnej, praktycznej wiedzy – bez zbęd-

nych teorii, za to z konkretnymi informacjami: gdzie i kiedy można uzyskać pomoc, w jakich sytuacjach reagować, jak rozpoznać sygnały, że ktoś sobie nie radzi, gdzie można przyjąć osobiście, a gdzie rozmawiać anonimowo przez telefon lub online – mówi Dorota Feliks, dyrektorka Wrocławskiego Centrum Rozwoju Społecznego.

➤ Informator można pobrać ze strony www.wroclaw.pl/informator-wsparcia

Taki autobus będzie pojawiał się przed wrocławskimi szkołami

Na budowie szkoły przy Zwycięskiej są w połowie

Rok szkolny zaczął się na dobre. Z tej okazji odwiedziliśmy plac budowy szkoły, przedszkola i bloku sportowego pod wspólnym szyldem ZSP na Zwycięskiej. Ta nowoczesna placówka ma być gotowa na wrzesień 2026. Na Krzykach-Partynicach miasto stawia najdroższą placówkę w historii, w sumie na 1200 miejsc.

■ Błażej Organisty

Budowany ZSP na ul. Zwycięskiej to flagowa inwestycja edukacyjna Wrocławia. Wykonawcą jest firma Mirbud. Zajrzeliśmy na plac budowy. Kierownik budowy ocenił, że przekroczyli półmetek.

Prace zakończone (wybrane):

- konstrukcja budynków przed-szkolnego, szkolnego i sportowego
- izolacja dachów trzech budynków
- montaż ślusarki aluminiowej zewnętrznej w trzech budynkach
- instalacje wentylacji i klimatyzacji, centralnego ogrzewania oraz wodno-kanalizacyjne w przedszkolu
- tynki i posadzki w przedszkolu oraz tynki w szkole.

Prace w trakcie (wybrane):

- drogowe – budowa warstw konstrukcyjnych pod układ drogowy i tereny sportowe
- dojazd od ul. Agrestowej – budowa warstw konstrukcyjnych pod układ drogowy
- elewacje trzech budynków

Stan prac na budowie ZSP na Zwycięskiej, sierpień 2025. Więcej zdjęć na: www.wro.news/ZSP-zwycieska

- montaż instalacji wentylacji, klimatyzacji i elektrycznej w budynku szkoły i w sportowym
- posadzki w budynku szkoły i w sportowym
- tynki w budynku sportowym.

Placówka powstaje za trzema biurowcami Award Business Park,

przy skrzyżowaniu Zwycięskiej z Agrestową i przy pętli autobusowej, na granicy osiedli Krzyki-Partynice i Ołtaszyn.

Jaka będzie nowa placówka

Będzie to zespół szkolno-przed-szkolny na 1200 miejsc, a dokładnie na 1000 w podstawówce i 200 w przedszkolu, z boiskami, bu-

dynkiem sportowym, parkingiem, zielenią i rozwiązaniami technologicznymi minimalizującymi koszty utrzymania budynków.

W szkole podstawowej będą: 33 sale lekcyjne, 4 komputerowe, 5 pracowni z zapleczeniami, gabinety dyrekcji, gabinety stomatologa, pielęgniarki, logopedy, pedagoga, psychologa, pokój nauczycielski,

5 świetlic, 2 sale rekreacyjne, biblioteka multimedialna z czytelnią, pomieszczenia biurowe, administracyjne i inne.

W przedszkolu będą: 8 oddziałów (grup), sala wielofunkcyjna, szatnie w holu, gabinety psychologa, logopedy, pokój nauczycielski, łazienki, pomieszczenia na wózki, magazyn i inne udogodnienia.

W budynku sportowym zaplanowane są: większa sala gimnastyczna z miejscem na scenę, mniejsza sala gimnastyczna, sala gimnastyki korekcyjnej, szatnie i łazienki, kuchnia, jadalnia, pomieszczenia pomocnicze, zaplecze i inne. Na zewnątrz zaprojektowano boisko wielofunkcyjne i boisko do piłki nożnej ze sztuczną trawą. Do tego bieżnia ze skocznią w dal, siłownia, 2 place zabaw, polana rekreacyjna i ogródek warzywny.

INWESTYCJA W LICZBACH

86,8 mln zł
koszt inwestycji

1200
liczba miejsc w ZSP

Zielono wokół pomnika króla Bolesława Chrobrego

Tak wygląda po renowacji plac przy fosie w centrum Wrocławia

„Siedzę na koniu... pośród zieleni” – powiedziałyby król Bolesław Chrobry, gdyby grał w reklamie o zielonych inwestycjach we Wrocławiu. Tak naprawdę na koniu siedzi jego milcząca figura i spogląda na 20 posadzonych drzew i tysiące niższych roślin.

■ Błażej Organisty

Król Bolesław Chrobry, z włócznią św. Maurycego w prawicy, na spiżowym koniu siedzi i na Wrocław spogląda. Patrzy tak na miasto od 18 lat, niestrudzenie strzegąc wejścia na Promenadę Staromiejską. Gdy zerkał pod kopyta, beton widział. „Rozkazuję rośliny zasadzić!” – zdecydował. Słowo się rzekło i zostało wykonane. Tak mogłoby to wyglądać w filmie.

W rzeczywistości sprawą zajął się Zarząd Zieleni Miejskiej. Zazielenianie placu z pomnikiem Bolesława Chrobrego (pierwszym konnym w powojennym Wrocławiu) miało potrwać do października 2025 roku, ale wykonawcy skończyli wcześniej. „Plac, będący strefą wejściową na Promenadę Staromiejską, przeszedł kompleksową metamorfozę” – poinformował 12 września prezydent Jacek Sutryk w mediach społecznościowych.

Nowości to:

- 20 klonów polnych i lip drobnolistnych
- ponad 2,5 tysiąca roślin, z czego większość to krzewy iglaste, byliny i trawy ozdobne, rabaty (nazywane ogrodami deszczowymi), które wchłaniają wody opadowe

- 14 ławek
- kosze na śmieci
- bariery chroniące zieleni
- tablice informacyjne
- nowe oświetlenie.

Koszt inwestycji wyniósł 2,5 mln zł. Zadanie było dofinansowane w znacznej części przez Unię Europejską (Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko). Zazielenianie terenu przy ulicy Świdnickiej miasto prowadzi w ramach projektu „Wsparcie zrównoważonych systemów gospodarowania wodami opadowymi z udziałem zielono-niebieskiej infrastruktury we Wrocławiu”.

Skrzyżowanie gotowe, czas na przystanek

Zakończyła się jedna z najważniejszych tegorocznych inwestycji #TORYwolucji realizowanych przez MPK Wrocław. Skrzyżowanie ulic Pomorskiej i Dubois zostało otwarte dla komunikacji miejskiej i ruchu kołowego. Wkrótce zniknie największy przystanek w mieście.

**B. Wawryszuk,
B. Chochołowski**

– Skrzyżowanie Pomorska/Dubois na Nadodrze to jedna z najważniejszych inwestycji 2025 roku. Zostały tam wymienione cztery rozjazdy i skrzyżowanie torów. Dodatkowo odnowiono nawierzchnię torowiska na długości peronów przystankowych – mówi Witold Woźny, prezes MPK Wrocław.

MPK Wrocław podaje, że łączny koszt tej inwestycji wyniósł ponad 4,6 mln zł.

Tramwaje i autobusy wróciły na swoje stałe trasy

Na swoje stare trasy w sobotę 13.09 wróciły tramwaje i autobusy, a kierowcy samochodów bez utrudnień przejeżdżają już przez to skrzyżowanie. Po nowych szynach jadą tramwaje linii 18 i 19. Na do-

Więcej informacji o przebudowie największego przystanku jest na: www.wro.news/wezel-dubois-drobnera

celowe przystanki wróciły też linie autobusowe: K, 128, 132, 142, 144 oraz nocne: 240, 250, 257.

Jest wykonawca przebudowy największego przystanku

Węzeł przesiadkowy na ulicy Drobnera i Dubois przebuduje spółka Pro-Tra Building z Wrocławia. Spotykają się tu linie tramwajo-

we z autobusowymi, ale obecnie to miejsce jest wyjątkowo mało funkcjonalne. Wrocławskie Inwestycje wybrały najkorzystniejszą ofertę w przetargu na przebudowę węzła. Złożyła ją lokalna spółka Pro-Tra Building z ceną 41,65 miliona złotych. – Powstanie minicentrum przesiadkowe będące bramą na Nadodrze – mówi Krzysztof Świercz z WI.

Zmieni się układ peronów (tory tramwajowe będą w innym miejscu) i geometria jezdni, co da miejsce na podwójne przystanki autobusowo-tramwajowe z szerokimi peronami. Na wymianę czekają sieci: energetyczna, gazowa, wodociągowa, kanalizacji sanitarnej, kanalizacji deszczowej oraz telekomunikacyjna. Wykonawca będzie miał na to 18 miesięcy.

Będzie się wygodnie szło

Na Przedmieściu Oławskim rozpoczął się remont nawierzchni chodników na 3 ulicach: Worcella i Dąbrowskiego, a w planach jest jeszcze ul. Haukego-Bosaka. Łącznie będzie to 600 mb. nowych, wygodnych nawierzchni: ■ na ul. Worcella – od ul. Krasińskiego do nru 18 (190 m), dodatkowo lokalne naprawy nawierzchni jezdni ■ na ul. Haukego-Bosaka – od nru

25 do nru 37 (150 m) ■ na ul. Dąbrowskiego od ul. Kościuszki do ul. Komuny Paryskiej (260 m). Zgodnie z zaleceniami konserwatorskimi, wykorzystane będą kamienne płyty, kostka, krawężniki i lastrykowe płytki z rozbiórek. Elementy te będą położone wg historycznego układu (prostokąt lub w karo). Łączny koszt robót to blisko 1,2 mln zł.

Prześwit: remont kładki

Zarząd Dróg i Utrzymania Miasta we Wrocławiu rozpoczął remont kładki w ul. Prześwit nad potokiem Kasina. – Kładka pieszo-rowerowa nad ciekiem wodnym powstała jeszcze w okresie powojennym i zapewnia codzienną komunikację w ciągu ulicy Prześwit pomiędzy Awicenny a Kunickiego – mówi Ewa Mazur ze ZDiUM.

Zakres prac: wzmocnienie konstrukcji ■ naprawa przyczółków ■ wymiana pomostu na drewno kompozytowe ■ zabezpieczenie antykorozyjne konstrukcji stalowej i balustrad ■ naprawa dróg dojazdu z kostki betonowej. Zgodnie z planem roboty mają potrwać ok. dwóch tygodni. Koszt prac remontowych to 45,5 tys. zł.

Jest wykonawca projektu zajezdni na Nowych Żernikach

Pracownicy projektowe z Wrocławia, Warszawy, Krakowa, Gdańska, a nawet z Paryża starały się o kontrakt na zaprojektowanie nowej zajezdni tramwajowej MPK. MPK, które oszacowało koszt budowy zajezdni na ponad miliard złotych, wybrało propozycję partnerów DATABOUT i RYSY. – Obecnie czekamy na uprawnienie wyniku postępowania – wtedy będziemy mogli podpisać umowę i rozpocząć prace projektowe – poinformowało MPK. Koncepcja nowej zajezdni ma powstać w ciągu 3 miesięcy. Po jej zatwierdzeniu projektanci będą mieli 15 miesięcy na przygotowanie kompletnej dokumentacji budowlanej. Kiedy wszystko będzie gotowe, rozpocznie się proces realizacji inwestycji. Zajezdnia tramwajowa zajmie pokazywalny obszar na tzw. Nowych Żernikach. Torowisko prowadzące do niej skręcać będzie z ul. Kosmonautów w al. Architektów.

Odnawiają chodnik na Lakierniczej

Na osiedlu Grabiszyn-Grabiszynek rozpoczął się remont chodnika na ul. Lakierniczej. O inwestycję w ramach Funduszu Osiedlowego wnioskuje Rada Osiedla Grabiszyn-Grabiszynek. Prace na mierzącym ok. 260 m odcinku od Blacharskiej do Stolarskiej obejmują: rozbiórkę starej nawierzchni i ułożenie nowej (z betonowej kostki), regulację krawężników, obrzeży i pielęgnację zieleni.

Przedmieście Oławskie pięknieje

Wkrótce miasto wybierze wykonawcę remontu kamienicy przy ul. Prądyńskiego 43. To kolejny budynek, który odzyska blask. Wartość inwestycji to ok. 1,8 mln zł. Łącznie w 2025 r. na Przedmieściu Oławskim miasto zainwestuje blisko 32 mln zł. Remonty obejmą kamienice przy Chudoby 9, Prądyńskiego 3, 20, 20a, 24, 39 i 43, Krakowskiej 25 i 27, Więckowskiego 4, 5, 20 i 21, Wilczej 1-3-5.

Autobusy wróciły na swoje trasy na Tarnogajskiej

Zakończył się remont łuków torowiska w ulicy Tarnogajskiej i na skrzyżowaniu Tarnogajskiej z aleją Armii Krajowej i ulicą Klimasa. W związku z tym zostały wprowadzone zmiany w organizacji komunikacji zbiorowej. Zmiany dotyczą linii: 124, 125, 134, 143, 245 i 708 (do Dworca Głównego).

Pętla Śliwice otwarta. Ruszyła linia 921

Od 15 września uruchomiona została pętla autobusowa w Śliwicach, a tym samym ruszyła linia 921. Linia kursuje jako przedłużenie wybranych kursów linii 121 na trasie: Kielczowska (cmentarz) – Kielczowska – Kielczów – Śliwice oraz Śliwice – Kielczów – Wrocław Kielczowska – Kielczowska (cmentarz) – dalej jako linia 121 do placu Grunwaldzkiego.

Tramwaje 7 i 17 znów pojadą na Klecinę

Prace związane z budową mijanki tramwajowej w ulicy Przyjaźni dobiegają końca, dlatego od wyjazdów porannych w sobotę 20 września tramwaje linii 7 i 17 znów pojadą do pętli Klecina. Tramwaj nr będzie jeździć na trasie Poświętne – Klecina, 17 – na trasie Sepolno – Klecina. Natomiast linia nr 6 będzie kursować do pętli Krzyki (od pl. Kromera). Zastępcza linia 717 zostanie zlikwidowana.

Przeniosą przystanek Ślusarska nr 11746

W związku z remontem chodnika w ulicy Lakierniczej (czytaj na s. 7) od wyjazdów porannych w piątek 19 września przystanek autobusowy Ślusarska słupek nr 11746 (kierunek: Królewiecka) będzie tymczasowo przeniesiony za ul. Ślusarską, na wysokość przystanku o nazwie Ślusarska słupek nr 11745 (kierunek: Błacharska).

Oporów: ruszyła przebudowa krzyżówki

Skrzyżowanie ulic Awicenny, Wiejskiej i Mokronoskiej na półtora roku stało się placem budowy. Przejdzie ono przemianę. Każda z ulic będzie miała odrębny pas do skrętu w lewo. Udroźni to ruch. Kierowcy na początku robót nie powinni napotykać poważnych trudnień.

Bartosz Chochołowski

Przez cały czas trwania inwestycji skrzyżowanie ulic Awicenny, Wiejskiej i Mokronoskiej będzie przejezdne, choć zapewne momentami pojawią się spore trudnienia. Nie ma jednak dla niego alternatywy, aby zamknąć je całkiem i puścić objazd inną trasą. Ważne jest, że przebudowa będzie kompleksowa i poprawi warunki wszystkim uczestnikom ruchu.

– To skrzyżowanie jest jednym z najbardziej obciążonych w tej części Wrocławia. Dzięki inwestycji poprawimy bezpieczeństwo kierowców, pieszych i rowerzystów, a jednocześnie zwiększymy przepustowość układu drogowego. To ważny krok w stronę sprawniejszej komunikacji na południu miasta – mówi Piotr Paś, prezes Wrocławskich Inwestycji.

Za niemal 18 mln zł prace prowadzić będzie firma GM Roads Polska.

Tak po przebudowie wyglądać będzie skrzyżowanie ulic Awicenny, Wiejskiej i Mokronoskiej na Oporowie

Jak przebudują to ważne skrzyżowanie?

Ulica Mokronoska zmieni się na odcinku 210 m od skrzyżowania. Inna będzie geometria drogi, która stanie się trzypasmowa. Również trzypasmowa, w zmienionym śladzie, będzie ulica Wiejska. Podobnie rozbudowana zostanie Ibn Siny Awicenny. Przebudowany zostanie również wlot ulicy Cesarzowskiej. Ulica Jordanowska będzie przebudowana na odcinku 69 m. Przebudowa oznacza również

nową infrastrukturę dla pieszych oraz rowerzystów (powstaną nowe chodniki, drogi dla rowerów, miejsca postojowe), a także dla pasażerów komunikacji miejskiej – zrobione będą nowe zatoki autobusowe.

Będzie nowe skrzyżowanie, ale bez ronda

Roboty potrwać półtora roku. Skrzyżowanie cały czas ma być przejezdne, ale trudnienia z pewnością będą spore. Na prze-

strzeni lat pojawiały się różne koncepcje, jak rozwiązać w tym miejscu spory komunikacyjny problem.

Nie brakuje zwolenników ronda, ale ostatecznie wygrała koncepcja skrzyżowania z sygnalizacją świetlną. Sygnalizacja pozwoli na sterowanie ruchem w taki sposób, aby ułatwić przejazd mieszkańcom Oporowa i miejskim autobusom bez faworyzowania ruchu tranzytowego spoza miasta.

Drogowcy weszli na ulicę Bacciarellego

W sobotę zmieniła się organizacja ruchu na ul. Bacciarellego na Bartoszowicach. Drogowcy zaczęli prace remontowe od chodnika z zatokami postojowymi, a za kilka tygodni wejdą na jezdnię. Remont odbywa się w ramach programu Wrocław na Dobrej Drodze 2025.

Zniszczony asfalt na ul. Bacciarellego na Bartoszowicach do wymiany

Błażej Organisty

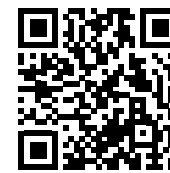
Ulicę Bacciarellego na Bartoszowicach czeka przemiana. Robotnicy zaczęli remont od południowego chodnika z zatokami na odcinku od ul. Mielczarskiego do posesji nr 17. Od 20 września zajęty zostanie kolejny kawałek chodnika z zatokami – między posesjami nr 19 a 33, gdzie ułożona zostanie nowa nawierzchnia (bitumiczna) na chodniku. Roboty na następnych odcinkach chodnika będą postępowały w kolejne weekendy aż do ul. Olszewskiego. W tym czasie zatoki będą całkowicie wyłączone. Prace potrwać około miesiąca, czyli do 13 października.

Później drogowcy wymienią nawierzchnię jezdni pomiędzy ulicami Żmichowskiej a Olszewskiego. Ten etap prac zacznie się na początku października. Podczas wymiany nawierzchni Bacciarellego pozostanie całkowicie przejezdna – w obydwu kierunkach.

Odcinek jezdni do remontu: między Żmichowską a Olszewskiego to 740 metrów. Zakres prac obejmuje: wymianę spękanej i wykruszającej się nawierzchni na dwie nowe warstwy wzmocnione siatką. Czas trwania robót wynosi około miesiąca, czyli do listopada. Wykonawcą jest firma Eurovia Polska.

Najcenniejsze z cennych: pomniki przyrody

Dziadek, Sołtys, Mieszko, Świadek, Przewodnik – to imiona kilku spośród wielu innych rosnących w naszym mieście drzew pomnikowych. Czym się wyróżniają, dlaczego są takie ważne? We Wrocławiu wystartowała właśnie kampania „Pomniki z historią w korzeniach”.

Beata Turska

Wszystkie drzewa są cenne, choćby dlatego, że chronią nas przed skutkami suszy, upałów i nawałnych deszczów, a więc zjawisk, z którymi mamy do czynienia coraz częściej. Szczególną wartość mają stare drzewa. – Są dorodne i rozłożyste, a więc skuteczniej nas chronią, dają więcej cienia i tlenu, mają więcej miejsca dla ptaków – podkreśla Małgorzata Rudy, botaniczka i nauczycielka biologii w XII LO przy pl. Orłąt Lw. – Dobrze się zaadaptowały do warunków, w których żyją, poradziły sobie z miejskimi zanieczyszczeniami, a ich korzenie znalazły miejsce w ziemi z gruzem, rurami wodociągowymi. Skoro zdołały przetrwać w takich warunkach przez dziesięciolecia, mają szansę na wiele kolejnych. Część dopiero co posadzonych drzewek mimo podlewania i innych zabiegów ginie.

Na rogu Borowskiej i Suchej rośnie pomnikowy dąb szypułkowy Przewodnik o obwodzie pnia 509 cm

Małgorzata Rudy

Również platany, cisy, jesiony

We Wrocławiu rośnie blisko 200 drzew objętych ochroną pomnikową (pomników jest mniej, ale niektóre z nich to skupiska). Najwięcej jest dębów szypułkowych (np. Dziadek, Sołtys, Mieszko i Paweł), bo są długowieczne, mają twarde drewno, potężne pnie i silne, sięgające nawet 5 m w głąb ziemi korzenie, dzięki którym nie przewróci ich byle wichura. Poza nimi: platany klonolistne (np. Świadek), cisy, czyli długowieczne drzewa iglaste, a także inne gatunki rodzimego i obcego pochodzenia, a wśród nich buk zwyczajny, wiąz szypułkowy, jarząb brekinia, kasztan jadalny, tulipanowiec amerykański, jesion wyniosły, miłorząb japoński i żywotnik zachodni.

Supergwiazdy wśród drzew

Choć wszystkie drzewa mają ogromną wartość, niektóre z nich – ze statusem pomnika przyrody – są absolutnie wyjątkowe, np. ze względu na rozmiar, wiek, imponującą wysokość lub rozłożystość korony albo inne indywidualne

cechy. Mogą też nimi być szczególnie cenne skupiska, np. aleje lub szpalery. Drzewa otrzymują taki status także ze względu na wyjątkowe walory przyrodnicze, krajobrazowe, naukowe, kulturowe lub historyczne. Niektóre z nich są świadkami historii lub upamiętniają jakieś wydarzenie.

Pierśnica dębu: 300 cm+

Żeby drzewo mogło się stać ustanowionym przez gminę, chronionym prawnie pomnikiem przyrody, musi spełnić kryteria, określone w ustawie z 2004 roku o ochronie przyrody i rozporządzeniu Ministra Środowiska

z 2017 roku, to jest mieć odpowiednio imponujący obwód pnia, czyli pierśnicę (mierzy się ją na wysokości 130 cm) i wyróżniać się na tle innych drzew tego samego gatunku. W przypadku dębów minimalna pierśnica to 300 cm. Pomnik przyrody otrzymuje specjalne oznakowanie.

Zgłoś wyjątkowy okaz

Lista drzew pomnikowych w naszym mieście nie jest zamknięta i mogą pojawić się na niej kolejne. To zależy także od nas!

➤ **Formularz zgłoszeniowy znajdziesz na:** www.wroclaw.pl/pomnik-przyrody

Znaczne podwyżki dla rodzin zastępczych

Od 7 do 13 tys. zł, w zależności od liczby dzieci i pełnionej funkcji, będą dostawały zawodowe rodziny zastępcze i osoby prowadzące rodzinne domy dziecka we Wrocławiu. Radni miejscy przegłosowali to jednogłośnie. Zmiana wejdzie w życie jesienią, z wyrównaniem od sierpnia.

Redakcja

Na same podwyżki w tym roku zabezpieczono w budżecie miasta 250 tys. zł, a łącznie na wyngrodzenia dla rodzin zastępczych przeznaczono 1,6 mln zł.

Obecnie we Wrocławiu działa 17 zawodowych rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka, które pod opieką mają ok. 60 dzieci. Wciąż jednak brakuje miejsc – ok. 400 dzieci mieszka w placówkach opiekuńczych, z czego aż 100 to maluchy poniżej 10. roku życia. We Wrocławiu ponad 1100 dzieci przebywa w pieczy zastępczej. Ponad 700 z nich znajduje opiekę w rodzi-

nach zastępczych, w większości spokrewnionych (dziadek, babcia, siostra, brat), ale 30 dzieci oczekuje na umieszczenie w takiej pieczy.

Większe wsparcie

Rodziny zastępcze, w zależności od funkcji, jakie pełnią, mogą liczyć na świadczenia na utrzymanie dziecka (1000–1500 zł miesięcznie), dodatki na dzieci z niepełnosprawnością, dopłaty do mieszkania i rachunków, środki na wypoczynek, remonty lub jednorazowe wsparcie przy przyjęciu dziecka. Każde dziecko w pieczy otrzymuje też świadczenie wychowawcze 800 zł

miesięcznie. Pomoc finansowa przysługuje również wychowancom. Mogą otrzymać wsparcie na kontynuowanie nauki (759 zł miesięcznie – teraz podwyższona do 2 tys. zł), jednorazowe środki na usamodzielnienie – od 2,5 tys. do 10 tys. zł, a także pomoc na start w dorosłe życie.

Zostań rodzicem

Aby zostać rodzicem zastępczym, należy przejść kwalifikację i odpowiednie szkolenie. Zajmuje się tym Dział Wsparcia Rodzin Zastępczych w MOPS-ie, ul. Wysooka 6, tel. 71 78 22 411, e-mail: rodzicielstwo.zastepcze@mops.wroclaw.pl.

Do tej pory rodziny zastępcze dostawały 4,5-6,5 tys. zł miesięcznie

Prawie miliard złotych na tramwaje

Jak w ostatnich latach zmienił się tabor MPK?

A 913 mln zł – to wartość kontraktów związanych z modernizacją taboru szynowego podpisanych przez MPK Wrocław od 2019 roku. Na tę astronomiczną kwotę składa się zakup w pełni niskopodłogowych tramwajów oraz kapitalne remonty już posiadanych. Efektem tych wydatków jest to, że obecnie aż 43 proc. wrocławskich tramwajów ma mniej niż 10 lat. A to długowieczne pojazdy.

I Bartosz Chocholowski

Liczba tramwajów między 2019 rokiem a obecnym wzrosła o 54. W tym czasie przybyło nie tylko najnowocześniejszych Moderusów Gamma i Pes 146N, ale kontynuowane były jeszcze dostawy Moderusów Beta.

To tramwaje z niską podłogą tylko w środkowym członie. Wypożyczone są jednak w klimatyzację i nowoczesne rozwiązania służące pasażerom ze specjalnymi potrzebami.

Dzięki nowym zakupom i zeżłomowaniu 26 Konstali przez sześć lat istotnie spadł udział tramwajów w pełni wysokopodłogowych w całym taborze MPK: z 44 do 27 proc.

Będzie 40 nowy Pes

Obecny tabor powiększy się o kolejnych 16 Pes 146N – będzie ich łącznie 40. Teraz po torach jeżdżą 24 bydgoskie pojazdy z podstawowego zamówienia. MPK skorzystało z opcji zamówienia kolejnych. Nowa tura dostaw rozpocznie się w grudniu tego roku.

Sporą część nowych pojazdów MPK kupiło po to, aby powiększyć swój tabor. Nie nastąpiła wymiana 1:1 – nowy za stary. Wynika to z tego, że potrzebnych jest znacznie więcej

tramwajów po otwarciu nowych tras na Nowy Dwór i przez Popowice. W trakcie projektowania są kolejne torowiska, a niebawem powinna ruszyć budowa tramwaju na Swojczyce. Potrzeby wciąż rosną.

2025 r.

73%

2019 r.

38%

Udział tramwajów z klimatyzacją w taborze MPK

Nowe zakupy nie spowodowały więc, że istotnie ubyło najstarszych Konstali 105. Wciąż jest ich 80.

Ile jest tramwajów z klimatyzacją?

Znacznie bardziej zauważalna jest zmiana dotycząca klimatyzacji, a to za sprawą modernizacji taboru. Skody 16T i Protramy 205 WrAs

po kapitalnym remoncie wróciły do Wrocławia wyposażone w system chłodzenia, którego wcześniej nie posiadały. Kapitalne remonty tych pojazdów kosztowały ponad 140 mln zł.

W ten sposób liczba tramwajów z „klimą” wzrosła o 43 sztuki. Łącznie z zakupem nowego taboru liczba pojazdów z klimatyzacją wzrosła z 91 do 214.

W jakim wieku są wrocławskie tramwaje?

Tabor MPK wciąż w dużej mierze składa się z wagonów kupowanych w latach 70. i 80. XX wieku. Okres ten można nazwać taborowym boorem. Natomiast lata 90. były czasem bez istotnych inwestycji, MPK nabyło tylko parę Konstali, zanim chorzowskie zakłady zaprzęstały ich produkcję.

Ożywienie nastąpiło dopiero w pierwszej dekadzie XXI wieku. W latach 2004–2007 MPK kupiło sześć składów wyprodukowanych we Wrocławiu Protramów 204 WrAs. To dwuwagonowe pojazdy, które trudno odróżnić od zmodernizowanych Konstali. Warto wspomnieć, że Konstale były odmładzane, i to właśnie we Wrocławiu.

Ten sam zespół, który modernizował Konstale, produkował też Protram – również te bardziej przy-

BARTOSZ CHOCHOLOWSKI (2) / ALEKSANDR POLAKOWSKI (4) / TOMASZ HOŁDO (3) WROCŁAW.PL

Moderusy Gamma w zajezdni Borek. Wrocław ma ich 46. To nowoczesne pojazdy (jedne z najnowocześniejszych we Wrocławiu), które w całości mają niskie podłogi

szłościowe: 205 WrAs (dostarczane w latach 2006–2011). Mają one w środkowej części niską podłogę, więc spełniają współczesne wymagania stawiane przed komunikacją miejską.

Sympatycy wrocławskich produkcji ubolewają, że Protramy 205 WrAs po modernizacji straciły swoją „wrocławskość”. Wyglądają teraz tak samo jak Moderusy Beta

(mają jaśniejszy lakier i oznaczenie MF17AC). Inni się cieszą, że nie poszły na złom (modernizacja albo złomowanie – taki był wybór) i pojawiła się w nich klimatyzacja.

Czeski trend we wrocławskiej komunikacji

Ciekawe były lata 2006–2007, kiedy to na wrocławskich torach pojawiły się, wówczas uważane za

nowoczesne, czeskie Skody 16T. Były to pierwsze tramwaje, w których dominowała niska podłoga. Do dziś MPK ma ich 17. Wszystkie zmodernizowane z dodaną klimatyzacją.

Lata 2010–2011 należały również do Czechów. Skody 19T to pierwsze we Wrocławiu, i jak dotąd jedyne, tramwaje dwukierunkowe. Jest ich 31 i rozpoczął się proces

ich modernizacji. Dwa wozy już są w Grudziądzu, gdzie SAATZ (ta sama firma, która modernizowała Skody 16T) rozbiera je niemal na części pierwsze. MPK ma kontrakt na kapitalny remont sześciu Skód 19T (wart 36,6 mln zł), ale zamiast skorzystać z opcji i za 152 mln zł zlecić modernizację 25 kolejnych.

W 2015 roku MPK zakupiło 8 Pes 2010NW Twist – nowoczesnych,

w pełni niskopodłogowych – ale była to kropla w morzu potrzeb. Te Pesy dojeżdżają już swoich dni i niezbędna jest ich modernizacja. MPK ogłosiło przetarg – postępowanie jest jeszcze w toku.

Inwazja poznańskich tramwajów

Radą na starzejące się Konstale miały być duże zakupy

tramwajów w przystępnej cenie. W latach 2015–2019 MPK łącznie nabyło aż 62 Moderusy Beta. 22 sztuki modelu MF 19 AC i 40 pojazdów MF 24 AC.

Te kontrakty spotkały się falą krytyki: że Bety są za mało nowoczesne, że mają tylko 27 proc. niskiej podłogi itd., itp. W porównaniu do niedawno zakupionych w pełni niskopodłogowych Moderusów Gamma, Bety to rzeczywiście nie jest szczyt nowoczesności, ale... są o połowę tańsze. A MPK potrzebowało dużej liczby tramwajów.

Wyższe wymagania i niższa podłoga

Był to ostatni kontrakt na tramwaje, które w całości nie mają niskiej podłogi. Kolejne zakupy to już czas po roku 2020 i 46 Moderusów

Gamma LF 07 AC dostarczanych od roku 2021 do 2024. To nowoczesne pojazdy, stąd i wartość kontraktu olbrzymia – 377 mln zł.

Niedługo później MPK ogłosiło podobny przetarg na 24 pojazdy z opcją dokupienia 16. To postępowanie wygrała bydgoska Pesa i dlatego mamy nowiutkie 24 tramwaje Pesa 146N Twist. Po zamówieniu kolejnych 16 będziemy mieć 40 sztuk za 358 mln zł.

To nie koniec zakupów

Wszystko wskazuje na to, że przed MPK kolejne zakupy. Nowy przetarg to kwestia czasu. W najbliższych 5 latach zostaną otwarte nowe linie tramwajowe, do których obsługi potrzebne będą tramwaje. A rezerwy taborowej MPK nie ma.

Poza tym z każdym rokiem Konstale zbliżają się do pięćdziesiątki, a to już nawet jak na tramwaj bardzo poważny wiek. Tramwaje są długowieczne, dlatego też wymiana taboru przebiega znacznie wolniej niż w przypadku autobusów, ale nie są wieczne. Dlatego kolejne zakupy są niezbędne z dwóch powodów: ze względu na konieczność złomowania Konstali, nie mniej ważne jest też zwiększanie liczby tzw. pociągokilometrów.

MPK wraz z otwarciem każdej kolejnej nowej trasy będzie mieć więcej zleceń na przewozy. Potrzebować będzie więcej tramwajów, więcej motoronich i pracowników do serwisu oraz... nowej zajezdni.

2025 r.

73%

2019 r.

56%

Udział tramwajów z niską podłogą w taborze MPK

Poznaj wrocławskie tramwaje

Konstal serii 105

81 składów dwuwagonowych wyprodukowanych w latach 1975–1991

Protram 204 WrAs

6 dwuwagonowych składów wyprodukowanych w latach 2004–2007

Protram 205 WrAs

26 częściowo niskopodłogowych klimatyzowanych tramwajów z lat 2006–2011

Skoda 16T

17 niskopodłogowych klimatyzowanych tramwajów z lat 2006–2007

Skoda 19T

31 niskopodłogowych klimatyzowanych tramwajów – jedynych dwukierunkowych w taborze MPK

Pesa TWIST 2010NW

8 niskopodłogowych klimatyzowanych tramwajów wyprodukowanych w roku 2015

Moderus Beta

62 częściowo niskopodłogowe klimatyzowane tramwaje wyprodukowane w latach 2018–2019 i 2015–2017

Moderus Gamma LF 07 AC

Docelowo ma być 46 w pełni niskopodłogowych klimatyzowanych wozów

Pesa Twist 146N

Docelowo ma być 40 tych najnowocześniejszych w pełni niskopodłogowych tramwajów

Pomnik Ofiar Katynia dla 22 tysięcy bohaterów

Zakapturzony anioł śmierci dopiero co wylądował, oparł się o swój śmiertelny miecz z 5-ramienną gwiazdą komunistyczną, jeszcze nie złożył skrzydeł. Nie śmie spojrzeć w oczy kobiecie-matce, która patrzy na niego z wyrzutem, przytulając ciało mężczyzny z dziurą po kuli w głowie. Pomnik Ofiar Katynia powstał dokładnie 20 lat temu.

Anna Aleksandrowicz

Ponad 50 lat niepewności co do losów bliskich, o których słuch zaginął po Wrześniu 1939, aż wreszcie w 1990 roku Michaił Gorbaczow przekazał oficjalnie dokumenty z radzieckich archiwów z listami zaginionych polskich oficerów Wojciechowi Jaruzelskiemu.

**Alina
Głowacka-Szłapa**

Rodzina pamiętających

– To była ulga, ale moja mamusia tego nie dożyła – zaznacza Alina Głowacka-Szłapa, członkini Stowarzyszenia Dolnośląska Rodzina Katyńska od roku 1994, pełnomocnik ds. budowy Pomnika Ofiar Katynia we Wrocławiu, córka zabitego w Charkowie kpt. Stanisława Głowackiego (1902–1940). Dolnośląska Rodzina Katyńska liczyła wtedy 500 członków, w tym 20 wdów, teraz – jedynie 59.

Dolnośląska Rodzina Katyńska przekazała pomnik na własność Miastu Wrocław, a całą dokumentację – Ossolineum. Zawierała ona 6 segregatorów z lat 1994–2000, pojemnik z fakturami i dokumentami ogólnopolskiego konkursu na projekt pomnika. W sumie nadeszły 24 prace. Wybrano pomysł warszawskiego rzeźbiarza Tadeusza Tchórzewskiego. Na pomnik wpłacali członkowie DRK, sprzedawano cegielki, kwestowano 131 razy, wpłaty na konto pomnika

Pomnik katyński upamiętnia polskich jeńców zamordowanych w Katyniu, Charkowie i Miednoje w 1940 r.

wpływały od wielu instytucji, firm i osób prywatnych z kraju i zza granicy. Redaktorka Słowa Polskiego opisywała krok po kroku powstawanie pomnika przez 6 lat.

Matka-Ojczyzna płacze

Jeśli jeszcze nie widzieliście Pomnika Ofiar Katynia we Wrocławiu w parku Słowackiego, ul. Purkyniego, blisko Panoramy Racławickiej, koniecznie tam pójść go zobaczyć. Założeniem przestrzennym jest krzyż z ponad 22 tysięcy szarych kostek granitowych – tylu zostało pomordowanych przez NKWD z trzech obozów jenieckich:

Kozielska (pochowani w Katyniu), Starobielska (w Charkowie) i Ostaszkowa (w Miednoje). Na przecięciu się ramion tego krzyża usytuowano cztery postumenty – ściany symbolicznego grobowca. W centrum na symbolicznej mogile umieszczono rzeźbę Pietà Katyńska, ukazaną jako Matka-Ojczyzna oplakującą zamordowanych synów. Nad całością góruje druga rzeźba: Anioł Śmierci obrazujący zbrodnię dokonaną przez NKWD na polskiej inteligencji. Bolejąca Matka kierując wzrok ku Aniołowi Śmierci zdaje się pytać o sens tej tragedii. Anioł, jakby w odpowiedzi, wskazuje mieczem z gwiazdą

na umieszczoną poniżej inskrypcję w języku polskim: „Wiosną 1940 z rozkazu Stalina strzałem w tył głowy zamordowano w Katyniu, Miednoje, Charkowie i w nieznanych miejscach byłego ZSRR 22 tysiące polskich oficerów, policjantów i innych jeńców (...)”.

„Całuję Was, bądźcie silni”

Pani Alina swojego tatę po raz ostatni widziała 8.09.1939 r. Miała 10 lat, z dziećmi i żonami innych wojskowych siedziała w autobusie w Przemyślu w drodze na dworzec kolejowy, by uciekać przed Niemcami do ZSRR.

Na stronie Instytutu Pamięci Narodowej można przeczytać o przebiegu kariery wojskowej kpt. Stanisława Głowackiego. Ja wolę oddać głos pani Alinie.

Urodził się w Tarnowie i tam poznał na kursie tańca przyszłą żonę – Stanisławę. Wcześniej, gdy miał 16 lat, udało mu się – dzięki słusznemu wzrostowi – dostać

jako ochotnik do 4. Pułku Piechoty Legionów Polskich, ale odkryto jego małoletniość i odesłano do szkoły. W roku 1920 jednak „stał się w potrzebie” – tak zanotowano na świadectwie maturalnym z roku 1922 – i wziął udział w bitwie, którą znamy jako „cud nad Wisłą”. Przed nią zbierał kwiatki z łąki i wysłał w liście do swojej Stasi. Na maturze zdawał 16 przedmiotów. Równolegle skończył Szkołę Podchorążych Piechoty (potem był w niej wykładowcą). Patent oficerski podpisał mu osobiście Józef Piłsudski.

W 1923 ożenił się w Tarnowie ze swoją Stasią, rok później urodził się Staś, a po kolejnych pięciu – Alina. Uczył ich francuskiego, grał na skrzypcach. W 1932 roku kpt. Głowacki został przeniesiony do Bydgoszczy. Zamieszkali w kamienicy należącej do... Poli Negri, gwiazdy kina niemego.

Od 1937 – Przemyśl. We wrześniu 1939 bronił polskiego Lwowa, wzięty do niewoli z innymi trafił do obozu NKWD w Starobielsku. Stamtąd rodzina dostała pod koniec kwietnia 1940 dwie pocztówki. W jednej pisał, żeby Staś powtarzał m a t e m a - t y k ę i ł a c i n ę . Przesłuchiwany w dzień i w nocy przez NKWD nic o tym

**Alinka z dumnym tatą
kpt. Stanisławem
Głowackim, rok 1930**

nie pisał. „Żyję tu tylko wspomnieniami (...) Całuję mocno i tulę do serca, bądźcie silni”. W kwietniu 1940 wraz z 4 tys. innych więźniów został zabity z krótkiej broni przez NKWD-owca. Ponoć taki zabójca miał normę dzienną 250 strzałów. Specjalnie z myślą o sprawności jego ręki sprowadzano z Kijowa rehabilitanta.

Oni jeszcze czekają

Historycy policzyli dokładnie 21 857 polskich jeńców wojennych, którzy padli ofiarami bezprecedensowego ludobójstwa we współczesnej historii wojen. Miejsca straceń 7 305 jeńców z różnych obozów na Ukrainie i Białorusi do tej pory nie odnaleziono.

Rok 2000, najbardziej zaangażowana w budowę pomnika część Dolnośląskiej Rodziny Katyńskiej: Ewa Seredyńska, Adam Zaleski, p. Alina, Maria Marszałek, Irena Korecka, Ludmiła Seredyńska, Dagny Kosiba; stoją: Teresa Klincewicz, Zuzanna Goman, Bolesław Prorok, Teresa Myszk, Barbara Dworzak, Zbigniew Godlewski

PRZEDMIEŚCIE OŁAWSKIE

Modliszka zamieszka przy Komuny Paryskiej

Zmienia się część podwórka w obrębie ulic Komuny Paryskiej, Krasińskiego, Worcella, Pułaskiego. Prace trwają, a ich rezultatem będzie nowy wygląd tej przestrzeni. Powstanie tutaj plac zabaw z nietypowym urządzeniem rekreacyjnym w kształcie modliszki.

Bartosz Moch

Miejsce zabaw dopełni huśtawka typu bocianie gniazdo, podwójna huśtawka dla trochę starszych dzieci oraz bujak. Pojawi się także mała architektura – ławki, śmietniki parkowe i stojaki rowerowe. Poruszanie się po wnętrzu umożliwią nowe ścieżki z utwardzonej mineralnej nawierzchni przepuszczającej wodę. – Z mieszkańcami na konsultacjach spotkaliśmy się w ubiegłym roku. Mogliśmy to skonfrontować z opinią projektantki i pomysłodawców, czyli mieszkańców. Praca na podwórku wre, a po jej zakończeniu będziemy mieć kolejny dowód, że projekty WBO mają sens, a mieszkańcy mają realny wpływ na zmiany w naszym mieście – podkreśla Aleksandra Lipertowska z Zarządu Zasobu Komunalnego we Wrocławiu.

Teren placu zabaw zostanie odgródzony od boiska strzyżonym żywopłotem. W centralnej części strefy rekreacyjnej pojawi się zieleniec. ZZK posadzi trzy sosny i rośliny okrywowe – takie rozwiązanie będzie dawać cień i będzie naturalnym miejscem gromadzenia nadmiaru wody opadowej.

Wizualizacje zmian i nowego placu zabaw, który powstanie w ramach WBO na Przedmieściu Oławskim

W głębi podwórka znajduje się charakterystyczna górką – rosnące na jej stoku drzewa zostaną poddane rekultywacji, a znajdującą się w ich sąsiedztwie ścieżkę wykonawca przesunie na południe. Pozwoli to zachować dobry stan drzew na długie lata.

Między placem zabaw a miejscem gromadzenia odpadów powstaną cztery trejaże pełne bylin – wiciokrzewu, trzmieliny, bluszczu, a także zieleniec, który oddzieli część rekreacyjną od śmietników. Na podwórku pojawi się też nowe, solarne oświetlenie.

Remont ma się zakończyć w styczniu 2026 r. Koszt remontu to ponad 480 tys. zł.

Projekt: ESA Pracownia Architektoniczna mgr. inż. arch. Elżbiety Sałaban. Wykonawca: PRB „METAL-BUD” Sp. z o.o.

BISKUPIN-SĘPOLNO-DĄBIE-BARTOSZOWICE

Rozpoczęło się projektowanie drogi rowerowej

W tej okolicy ścieżki pojawią się też w Ogrodach Szczytnickich

Wrocławskie Inwestycje podpisały umowę ze spółką BIPROGEO-PROJEKT na zaprojektowanie dróg rowerowych na Wielkiej Wyspie. Projektanci przystępują do pracy, efekt za 13 miesięcy.

Bartosz Chochółowski

Głównym elementem zadania jest dwukierunkowa trasa rowerowa na ulicy Olszewskiego połączona z drogami na alei Wielkiej Wyspy. Powstanie ścieżka dla rowerów, która ułatwi codzienne dojazdy i poprawi komfort poruszania się po tej części Wrocławia.

Projekt obejmie też drogę rowerową i ciąg pieszy na ul. Wróblewskiego w okolicy dawnej zajezdni Dąbie (obecnie Czasoprzestrzeń), a także remont ciągu

pieszo-rowerowego po północnej stronie ul. Dembowskiego na wysokości parku Szczytnickiego.

W ramach zadania projektant przygotuje dokumentację dla przejazdów rowerowych, przejść dla pieszych, chodników i ciągu pieszo-jezdnego od ul. Piramowicza do ul. Promień oraz oświetlenia. Projekt będzie wymagał uzgodnień z wojewódzkim konserwatorem zabytków.

Przygotowanie dokumentacji kosztować będzie ok. 695 tys. zł.

Dzień sąsiada na Marinie Kleczków

Marina Kleczków, Rada Osiedla Kleczków i Messa Marina zapraszają na Dzień Sąsiada na Kleczkowie (dokładnie w marinie przy ul. Pasterskiej 2b). Zarezerwujcie sobie 9 godzin **w niedzielę 21 września od 12 do 21**. Wydarzenie to przede wszystkim okazja do dobrej zabawy w towarzystwie sąsiadów, integracji mieszkańców i pokazania walorów osiedla.

Odnowią ścieżkę w rejonie ulicy Międzyrzeckiej

Wrocławskie Inwestycje przygotowują projekt budowy połączenia pieszo-rowerowego po śladzie starej ścieżki w rejonie ul. Międzyrzeckiej. Nowa trasa zapewni komfortowe przejście i przejazd w kierunku ul. Opatowickiej. WI ogłosiły przetarg na przygotowanie dokumentacji projektowej. Do przetargu stanęły dwie firmy, teraz trwa weryfikacja ich ofert pod względem formalnym. Wybrany wykonawca zaprojektuje: drogę dla pieszych i rowerzystów, oświetlenie, odwodnienie, nasadzenia zieleni. Projekt ma uwzględnić ochronę lokalnych siedlisk zwierząt. Na przygotowanie dokumentacji wraz z uzyskaniem wszystkich decyzji administracyjnych przewidziano 11 miesięcy. Więcej o inwestycji na: www.wro.news/sciezka-miedzyrzecka.

Pszczółki i kwiaty na Zwycięskiej

Na XII Dolnośląski Dzień Pszczelarza i Festiwal Kwiatów zaprasza Dolnośląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego. To święto natury, pszczelarstwa i lokalnej tradycji odbędzie się **w sobotę 20.09 od godz. 11 przy ul. Zwycięskiej 8**. W programie: konferencja „Pszczelarskie spotkania na Dolnym Śląsku”, kiermasz miodów i sprzętu pszczelarskiego, pokaz dzianin w kłodzie drewnianej barci i leżwo bartne, kiermasz roślin i kwiatów, stoiska z artykułami ogrodnictwa. Wstęp wolny.

Harmonogram wywozu gabarytów 17-23.09.2025

Odpady wielkogabarytowe, czyli stare meble, dywany trzeba wyrzucać do specjalnych kontenerów. W najbliższym tygodniu staną na trzy dni pod adresami:

19.09.2025

Bacciarellego 73, Bezpieczna 20, Braniborska 5, Brodzka 57, Brzeska 6, Buska 19, Bytomska 1, **Centralna** 18, Chińska 2a, Cukrowa 20, Czajkowskiego 5, 39a, Czarnieckiego 9, Czarotoryskiego 29, pl. **Daniłowskiego** 2, Deszczowa 14, Długa 51, Dokerska 30, Drukarska 47, **Estońska** 40, **Gajowa** 51, Gliniana 53, Głogowska 53, Górska 10, Grabiszynska 131, al. gen. **Hallera** 120, 159, Helska 1, Hermanowska 75, **Jantarowa** 12, Jarnołtowska 26, Jarocińska 32, Jemiołowa 16, Jeździecka 30, Jugosłowiańska 93, **Karpacka** 28, al. Kasprowicza 106, Kminowa 43, Kolistka 2, Komandorska 76, Kozia 29a, Kraszewskiego 8, Krucza 6, 43, Kruszwicka 31, Krynicka 42, 70, Krzemieniecka 130, **Lipska** 17, Lubuska 68, Łyżwiarzy 6b, **Miłostowska** 5, 25, **Nikłowa** 2, **Obornicka** 86, Obrońców Poczty Gdańskiej 15a, Olbrachtowska 28, Opolska 10, Orzechowa 27, 32, 53, Osobowicka 112d, al. **Paderewskiego** 22a, Pełczyńska 44, Pereca 23, Popowicka 104, al. Poprzeczna 45, Powstańców Śląskich 122, gen. Prądzyńskiego 36, Pretficza 39, Przedwiośnie 62, Przejazdowa 21b, Przybyszewskiego 76, Przystankowa 1, **Racławicka** 29, Reszelska 2, Rodzinna 21, Rolnicza 25, Rybnicka 50, **Sape-rów** 7, Sarbinowska 3, gen. Sikorskiego 5, Skarbowców 90, Skwierzyńska 20b, 30, 35, Słomimskiego 3, Spółdzielcza 40, Stabłowska 79a, 133, 158, Stalowa 75, Stalowowska 8, Stanisławowska 99, Starobielawska 67, Starodworska 21, Strzegomska 230, Szarskiego 7, al. Śliwowa 61, Świstackiego 6, gen. **Traugutta** 97, Trawowa 17, Tyska 14, **Ulanowskiego** 23, **Wambierzycka** 6, Wandy 14-16, Wapienna 19, Wełniana 15, **Zagony** 22, Zaporoska 73, Zegadłowicza 43, Złotnicka 4, Żelazna 60.

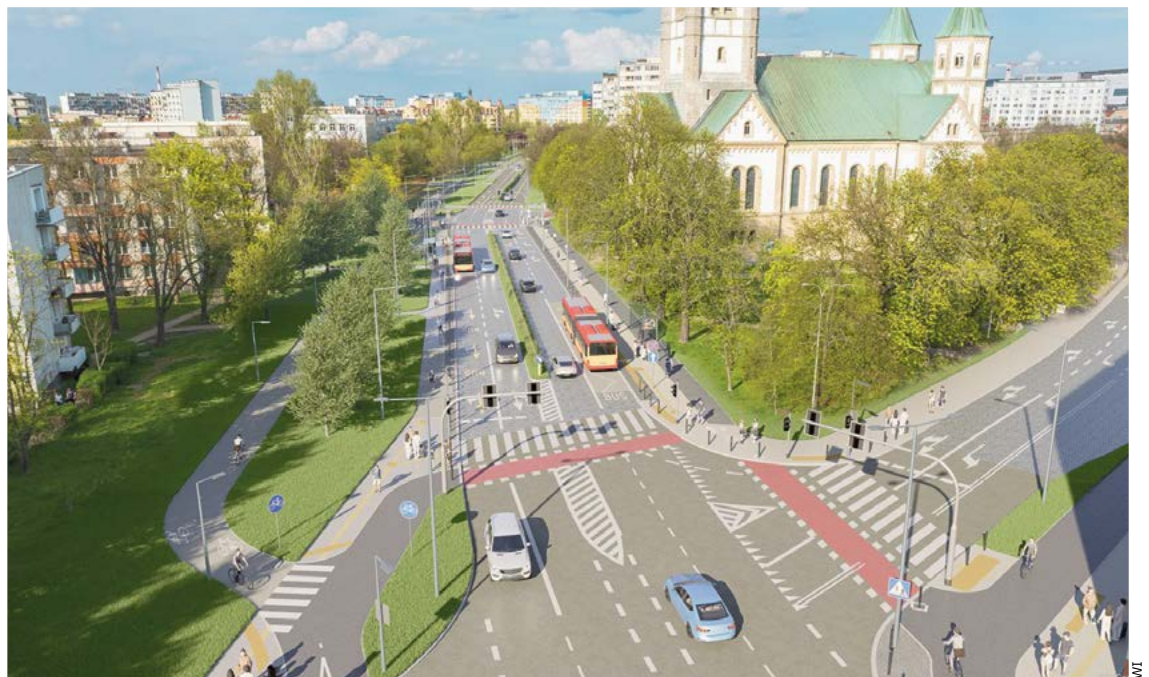
BOREK

Są chętni do przebudowania Gajowickiej

Oto Gajowicka z przyszłości: nowa nawierzchnia, jeden pas dla aut, jeden dla autobusów, obok dwukierunkowa droga rowerowa. Kto robi remont? Jeszcze nie wiadomo. Kandydatów jest dwóch. Jeden z nich zmieścił się w budżecie.

■ Błażej Organisty

Wrocławskie Inwestycje otworzyły 12 września oferty w przetargu, zgłosiły się dwie firmy, z których jedna przedstawiła cenę mieszczącą się w budżecie. Pracownicy WI muszą teraz sprawdzić otrzymane dokumenty pod kątem formalnym. Sfinansowanie przebudowy fragmentu Gajowickiej – między aleją Hallera a ul. Zaporoską (1,3 km) – oszacowano na 54,6 mln zł, w których obok gminy partycypować będzie MPWiK we Wrocławiu. Jeżeli dokumenty są poprawne, pracownicy WI wybiorą firmę, która dostanie (licząc od dnia podpisania umowy) 20 miesięcy na wykonanie zadania.

Wizualizacja przedstawia projekt rozbudowy ul. Gajowickiej od al. Hallera do ul. Zaporoskiej

Jak zmieni się Gajowicka? Przede wszystkim wyremontują jej nawierzchnię, co jest bezpośrednio związane z przebudową sieci podziemnych. – Na przeważającej długości kostka brukowa zostanie zastąpiona nawierzchnią bitumiczną. Część odcinków będzie

musiała być odtworzona z kostki ze względu na wymogi dolnośląskiego konserwatora zabytków – wyjaśnia Krzysztof Świercz z Wrocławskich Inwestycji.

Jezdnie w obu kierunkach będą poszerzone do dwóch pasów: po

jednym dla samochodów, po jednym dla autobusów miejskich. Do remontu przeznaczone są także chodniki po obu stronach ulicy. Pojawi się dwukierunkowa ścieżka rowerowa i ścieżka dla pieszych i rowerzystów. Przebudowane zostaną kluczowe skrzyżowania.

HUBY

Podwórko do remontu, ale najpierw konsultacje

Zmieni się podwórko na wrocławskich Hubach. Do remontu przeznaczone jest wnętrze między ulicami Wesołą, Borowską, Przejazdową i Łódzką. Miasto omówiło z mieszkańcami plan remontu i zebrało ich sugestie. Po ich weryfikacji będzie działać.

To wnętrze podwórzowe będzie wyglądało zupełnie inaczej

■ Nadia Szagdaj

We wtorek 16 września o godz. 17.30 przy błękitnym wózku w podwórku (od ulicy Wesołej) odbyło się spotkanie z mieszkańcami. Przedstawiono im plan remontu wnętrza i wysłuchano ich uwag. Teraz czas na działanie.

Podwórko wymaga gruntownych przemian. Odpowiedzialna za przeprowadzenie remontu jest spółka Wrocławskie Mieszkania – zarządca tej przestrzeni.

Ma być wygodnie, co zapewni remont chodników oraz jezdni, i bezpiecznie, za sprawą nowego oświetlenia i monitoringu. Do tego wkrótce będzie tu można usiąść na ławce, w zieleni. Co jeszcze się zmieni?

W zakres prac wejdą:

- remont nawierzchni pieszo-jezdnych
- organizacja miejsc parkingowych i placów manewrowych
- rewitalizacja zieleni i nasadzenia
- projekt oświetlenia
- monitoring wizyjny
- organizacja miejsc zbiórki odpadów
- wyposażenie w elementy małej architektury i ewentualnie urządzenia zabawowe
- remont wlotów wentylacyjnych.

Wrocławskie Mieszkania zapowiadają, że w niedługim czasie wyłonią wykonawcę tego zadania.

STARE MIASTO

Hau are you? Przyjdź z pupilem na paradę

VI Parada Psów Wrocławskich „Hau are you” przejdzie 21 września z placu Wolności na Wyspę Słodową. Jej celem jest propagowanie odpowiedzialnej adopcji i wiedzy o zwierzętach.

Parada jest organizowana przez Zarząd Osiedla Stare Miasto wraz z wrocławskim Schroniskiem dla Bezdomnych Zwierząt. Organizatorzy chcą informować, jak zapobiegać bezdomności zwierząt, a także podnosić kompetencje opiekunów. Miejszem zbiórki będzie plac Wolności gdzie od 11.30 będą rozdawane pakiety startowe. O 12 zgromadzenie wyruszy ulicami na Wyspę Słodową, gdzie

dotrze ok. 13. Tam odbędzie się piknik. Parada to nie tylko przyjemne spędzanie czasu, ale także możliwość spotkań ze specjalistami i innymi psiarzami w celu wymiany doświadczeń.

Rada Osiedla Stare Miasto zaprasza także na Staromiejski Festyn Osiedlowy, który odbędzie się 20 września na pl. Solnym w godz. 11–16.

TOMASZ HODOL

WIDAWA

Na tym osiedlu fitness łączy pokolenia

W zdrowym ciele zdrowy duch... i nieważnie, ile lat ma ciało, i na ile się czuje duch. Wiedzą to na osiedlu Widawa i zapraszają na zajęcia fitness wszystkich – niezależnie od wieku.

Na zajęcia, które ruszają już w poniedziałek 22 września, zaprasza Rada Osiedla Widawa do swojej siedziby przy ul. Kominiarskiej 68.

Spotkania będą odbywały się w każdy poniedziałek o godz. 17.45. Są całkowicie bezpłatne (finansowane z funduszu rady osiedla) i otwarte dla wszystkich mieszkańców. Nie trzeba się na

nie zapisywać – wystarczy zabrać wodę i ręcznik, a reszta to już tylko dobra energia i wspólny ruch!

A 20 września rada osiedla i Mały TEATR zapraszają na spektakl „Piesek i Kotka” w reż. Patrycji Czyżewskiej-Soroko (dla dzieci 2,5–7 lat) o godz. 10 i 11. Wstęp wolny, obowiązują wcześniejsze zapisy. **Szczegóły na: www.wro.news/widawa.**

BOREK

Tańce i nie tylko. Co się dzieje w CAL-u Borek

Tańce w kręgu, warsztaty taneczne. Centrum Aktywności Lokalnej Borek weszło w czwarty rok działalności z przytupem. Zobaczmy, co mają w swoim harmonogramie.

„10.08.2021 weszliśmy do pustych pomieszczeń i rozpoczęliśmy naszą przygodę z Centrum Aktywności Lokalnej Borek. Setki wydarzeń, tysiące ludzi, miliony uśmiechów i miłych słów” – napisał na swoim FB 11 września CAL Borek. A pod wpisem umieszczono zdjęcia z hucznego świętowania. Był tort, kwiaty i miłe spotkania. A my zajrzeliśmy co tanecznego mają w programie.

- W środy od 24 września o godz. 9.30 Michał Sakwiński będzie uczył tanga
- W czwartki: 25 września, 9 i 23 października, 13 i 27 listopada i 11 grudnia o godz. 18 Małgorzata Ryfa prowadzi Tańce w kręgu.

Informacje o miejscu i zapisach pod adresem calborek@gmail.com i na calborek.pl.

ADOBE STOCK

23.09.2025

Ałunowa 11, al. Architektów 16, **Bezpieczna** 11, Bolesława Krzywoustego 33, Bolesławiecka 1, Braterska 16, Bzowa 20, 92/94, wyb. **Conrada**–Korzeniowskiego 4, Chłopska 21, Cypryjska 19, Czajkowskiego 63, Czołchalskiego 5, **Dożynkowa** 32, Dworcowa 6, Dzielnicowa 4, Długosza 19, **Gajowicka** 166, Gitarowa 1, Góralska 38, Górnicza 52, Grabiszyńska 124a, al. gen. **Hallera** 53a, Herceńska 4, Hiszpańska 43, **Idzikowski** 12, Inżynierska 20, 62, **Jableczna** 26, Jagodzińska 15, Jemiołowa 15, 66, Jerzmanowska 79, **Kamińskiego** 57, Karczemia 18, 41, Karmelkowa 55, Klasztorna 17, gen. Kniaziewicz 13, Komandorska 53f, 64, Komedy 7, Kosynierów Gdyńskich 10, Kowalska 71, Kozanowska 107, Kołobrzaska 23, Krośnińska 12, Krucza 2, 138, Krynicka 12, ks. Klimasa 35, Kurlandzka 55, **Legnicka** 30, Leonarda da Vinci 20, **Metałowców** 29a, Miłoszycka 52, **Na Końcu** 2, Niepierzyńska 19a, **Obornicka** 91, Oficerska 6, Okrężna 27, Olszewskiego 76, Orkana 1, Orzechowa 18, 107, **Parkowa** 19, Pereca 30, Piękna 56, Pilczycka 130, 140c, al. Poprzeczna 60, Polanowicka 9, Powiewna 7, al. Pracy 27, 41, gen. Prądyńskiego 29, Pretficzka 49, Prochowska 13, Prusicka 1, Przybyszewskiego 112, Przyjaźni 101, **Rakietowa** 4, Rędzińska 20a, Rewalska 2, Rubczaka 17, **Saperów** 25, Sabinowska 39, Schuberta 50, Sempołowskiej 64a, Sernicka 16, Siewierska 11, Skarbowców 89, 117, Skwierzyńska 24, Sokola 17, Stanisławowska 48, 83, Stolarska 40, Strazacka 1a, Szczęśliwa 15, **Torfowa** 7, gen. Traugutta 121, **Uznańskiego** 13, **Waniliowa** 32, Wańkowicza 50, Wałbrzyska 23a, Witkowska 2, Wojrowicka 21, **Zakładowa** 8, 11y, Zatorska 4, Zbarska 2, Zegadłowicza 20, Żelazna 55, Zielińskiego 72, Żmigrodzka 225, Żwirki i Wigury 1.

Przyjdź na festiwal, by nauczyć się ratować życie

O pierwszej pomocy na poważnie, ale atrakcyjnie i wciągająco. Festiwal Pierwszej Pomocy to bezpłatne wydarzenie, które przybliży pierwszą pomoc i ratownictwo. Do udziału w zaplanowanych wydarzeniach 26 września zaprasza Wrocławskie Centrum Rozwoju Społecznego.

Redakcja

W tym roku Festiwal Pierwszej Pomocy ma nową formułę i składa się z dwóch części: konferencyjnej – dla osób związanych z nauczaniem pierwszej pomocy oraz plenerowej – dla wszystkich mieszkańców Wrocławia.

Konferencja dla specjalistów

Osoby zawodowo lub dydaktycznie związane z tematyką pierwszej pomocy, zdrowia i bezpieczeństwa organizatorzy zapraszają do udziału w konferencji edukacyjnej. Odbędzie się ona w piątek 26.09 w godz. 9-12.45 w budynku D21 Politechniki Wrocławskiej (biblioteka PWR i Strefa Otwartej Nauki).

– Do udziału w niej zapraszamy przede wszystkim edukatorów pierwszej pomocy, nauczycieli, studentów kierunków ratowniczych oraz przyszłych instruktorów pierwszej pomocy – zaprasza Ewelina Konik z Wrocławskiego Centrum Rozwoju Społecznego.

Konferencja „Bezpieczny Wrocław” to nie tylko możliwość aktualizacji wiedzy, ale także przestrzeń do wymiany doświadczeń

Zajęcia praktyczne na fantomach pozwalają oswoić lęk przed wykonaniem masażu serca

i poznania najnowszych standardów oraz metod nauczania.

W programie są panele eksperckie, interaktywna gra, warsztaty i pokaz pierwszej pomocy. Program wydarzenia został przygotowany z myślą o tych, którzy chcą rozwijać swoje kompetencje

i podnosić jakość prowadzonych przez siebie szkoleń czy zajęć edukacyjnych.

Udział w konferencji jest bezpłatny, ale ze względu na ograniczoną liczbę miejsc obowiązuje rejestracja za pomocą formularza na stronie www.wcrs.wroclaw.pl/

wapp/konferencja-beezpieczny-wroclaw.

Wydarzenie plenerowe dla wszystkich

Druga część Festiwalu Pierwszej Pomocy jest otwarta dla wszystkich. To wydarzenie plenero-

we z wciągającymi symulacjami, praktycznymi warsztatami, możliwością pogłębienia wiedzy o udzielaniu pomocy w szczególnych przypadkach.

Nie zabraknie strefy małego ratownika, w której zajęcia zostaną przeprowadzone z myślą o najmłodszych uczestnikach festiwalu. Wydarzenie plenerowe odbędzie się w piątkowe popołudnie – 26 września od godz. 15 do 19 – na bulwarze Politechniki Wrocławskiej.

Bezpieczny Wrocław

Program Bezpieczny Wrocław w ciągu kilku miesięcy objął kilkadziesiąt przedsięwzięć: od montażu defibrylatorów AED w pojazdach MPK, przez dystrybucję „Poradników na czas kryzysu” do ponad 120 tys. gospodarstw domowych, aż po inwestycje w nowoczesny monitoring, boje analityczne na Odrze lub szkolenia z pierwszej pomocy dla mieszkańców. Festiwal Pierwszej Pomocy wpisuje się w realizację tego zadania. Organizatorem wydarzenia jest Wrocławskie Centrum Rozwoju Społecznego, a współorganizatorami są: Politechnika Wrocławska oraz Wodna Służba Ratownicza.

Wrocławianin z medalem olimpiady informatycznej

Filip podczas zawodów w Bułgarii oraz już po dekoracji medalem

Filip Pawicki zdobył brązowy medal na olimpiadzie informatycznej w Szumen w Bułgarii. Rodzice są z niego bardzo dumni! Dumna jest także siostra Magda, która w lipcu wywalczyła srebro podczas Europejskiej Olimpiady Informatycznej Dziewcząt w Bonn. A to ci rodzina.

Agata Zięba

Najpierw podczas Europejskiej Olimpiady Informatycznej Dziewcząt – EGOI 2025 w Bonn srebro wywalczyła jego siostra Magda (pisaaliśmy o tym w numerze 28 (238), 23-29.07.2025), a teraz brąz na olimpiadzie informatycznej w Szumen w Bułgarii zdobył Filip.

Filip jest tegorocznym absolwentem Szkoły Podstawowej nr 3 we Wrocławiu, obecnie uczniem klasy MATEX XIV Liceum Ogólnokształcącego w Warszawie. Brązowy medal zdobył podczas Europejskiej Olimpiady Informatycznej Juniorów (EJOI), która odbyła się w dniach 29 sierpnia – 4 września.

Zawody główne trwały dwa dni i obejmowały po trzy zadania programistyczne każdego dnia. Do udziału w reprezentacji Polski zakwalifikowało się jedynie czterech najlepszych uczestników – a Filip w finale Olimpiady Informatycznej Juniorów zajął 3 miejsce w Polsce. Zadania polegały nie tylko na napisaniu kodu rozwiązującego dany problem, ale także na zaprojektowaniu go w taki sposób, aby działał jak najszybciej. Wymagało to sprytnego podejścia oraz nieszablono-owego myślenia.

Co dla Filipa jest najfajniejsze w programowaniu? – To, że mogę wymyślić coś od zera

i sprawić, że komputer „ożywia” mój pomysł – wyznaje młody informatyk. W przyszłości Filip chciałby nadal rozwijać się w informatyce, myśli o zawodzie programisty, a może wybierze coś związanego z AI.

Mimo że sporo czasu spędza przy komputerze, nie zapomina o ruchu. – Lubię sport, wcześniej chodziłem do szkoły sportowej. Gram w piłkę, a także chętnie oglądam różne dyscypliny – mówi Filip. Młodszym kolegom i koleżankom, którzy marzą o sukcesie w olimpiadach, radzi: – Ćwiczcie systematycznie i rozwiązujcie dużo zadań, a reszta przyjdzie z czasem.

Dialog w październiku, ale bilety już są

Cały tydzień spektakli wybitnych twórców. Od 12 do 18 października potrwa 11. Międzynarodowy Festiwal Teatralny Dialog-Wrocław. Sprzedaż biletów trwa od 9 września. Spieszcie się!

■ **Magdalena Talik**

Nowym dyrektorem artystycznym Festiwalu Dialog został prof. Mirosław Kocur, który podkreślał, że będzie kontynuował ideę programową Krystyny Meissner. A pierwszym warunkiem prezentacji projektu na festiwalu będzie jego wybitność, drugim – jego wymiar naukowy. Obejrzymy więc nie tylko wielkich reżyserów i ich nowe produkcje, ale też artystów eksperymentujących.

W programie:

- TAO Dance Theater, 16&17, Chor. Tao Ye, 12, 13.10, godz. 18, Opera Wrocławska
- Nowy Teatr, Elisabeth Costello. Siedem wykładów i pięć bajek z morałem, Reż. Krzysztof Warlikowski, 12, 13, 14.10, godz. 18, WFF
- Huang Yi Studio+, Głosy. Przedmioty. Lalka. 3 elementy: prezentacja work-in-progress, Chor. Huang Yi, 12, 13.10, godz. 20, Impart Centrum
- Wrocławski Teatr Pantomimy, Niepokój przychodzi o zmierzchu, Reż. Małgorzata Wdowik,

Maja Ostaszewska w spektaklu Nowego Teatru „Kofman. Podwójne wiązanie” w reż. Katarzyny Kalwat

13, 14.10, godz. 17, Centrum Sztuk Performatywnych

- Peeping Tom, Kroniki, Reż. Gabriela Carrizo we współpracy z Raphaëlle Latini, 13, 14.10, godz. 20, Wrocławski Teatr Współczesny
- Ryoichi Kurokawa, podzespół, Reż. Ryoichi Kurokawa, 15, 16.10, godz. 17, Impart Centrum
- Théâtre de la Massue – Compagnie Ézéquier Garcia-Romeu, Mały teatr na końcu świata: Opus III, reż. Ézéquier Garcia-

–Romeu, 15, 16.10, godz. 17 i 20, WFF

- Teatr Muzyczny Capitol, Dzień Świstaka, Reż. Marcin Wierchowski, 15.10, godz. 19, Teatr Muzyczny Capitol
- Narodowy Stary Teatr, SEKS, HAJŚ I GŁÓD, kronika rodzinna według Emila Zoli, Reż. Luk Perceval, 16, 17.10, godz. 19, 18.10, godz. 17, Wrocławski Teatr Współczesny
- Sankai Juku – Ushio Amagatsu / TOTEM – pustka i wysokość,

Reż. Ushio Amagatsu, 17.10, godz. 18.30, 18.10, godz. 16, Opera Wrocławska

- Nowy Teatr, Kofman. Podwójne wiązanie, reż. Katarzyna Kalwat, 17, 18.10, godz. 19, WFF
- Machine & Art NOW Ltd., Ostrożnie! Człowiek w środku, dyr. art. Leung Kei-Cheuk (GayBird), 17.10, godz. 21, 18.10, godz. 19, Browar Mieszkański

➤ Więcej na dialogfestival.pl

Wrocławski Nikifor świętował w CAL-u

W piątek 12 września w CAL „Nowe Łąki” artysta rysownik Jakub Płaczkowski, zwany wrocławskim Nikiforem, został zaskoczony podczas warsztatów z dziećmi urodzinową niespodzianką. Mali artyści tworzyli własną wizję kamienicy z Przedmieścia Oł.

Dzieci zaskoczyły Jakuba Płaczkowskiego słodką niespodzianką

■ **Magdalena Talik**

W dzieciństwie Jakub Płaczkowski malował ufoludki, ale poświęcił się sztuce dopiero za namową wrocławskiego trębacza jazzowego Piotra Damasiewicza, który zachęcił Płaczkowskiego do współpracy z Galerią ArtBrut i Pracownią Aktywizacji Społeczno-Kulturalnej przy Ruskiej 46A, której zadaniem jest prezentowanie i aktywne promowanie sztuki i twórczości osób z niepełnosprawnością umysłową i z zaburzeniami psychicznymi. Dzięki pomocy galerii i życzliwych ludzi Jakub Płaczkowski dalej rysuje (najczęściej flamastrami) i ma regularnie wystawy we Wrocławiu.

W piątek 12 września w CAL „Nowe Łąki” Jakub Płaczkowski pracował podczas warsztatów z ponad 20 dziećmi. Do przygotowania była własna wizja kamienicy z Przedmieścia Oławskiego. Podziwiając efekt prac prowadzący nie miał wątpliwości – rośnie nowe pokolenie artystów. Ale dzieci zaskoczyły go czymś jeszcze. Pojawił się urodzinowy, słodki tort z obowiązkową świeczką do zdmuchnięcia i odśpiewaniem „Sto lat”. Prace dzieci wykonane podczas warsztatów z wrocławskim Nikiforem zostaną pokazane w CAL „Nowe Łąki” (ul. Traugutta 81) już w przyszłym tygodniu na wystawie.

**Piotr Mróz
w bazylice
św. Elżbiety**

W piątek 19 września o godz. 19 w ramach jesiennych koncertów organowych w bazylice św. Elżbiety posłuchamy młodego organisty Piotra Mroza. Urodził się w 1998 r. w Tarnowie, jest studentem klasy dyplomowej studiów drugiego stopnia na kierunku Instrumentalistyka – Organy w Akademii Muzycznej im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu. Koncertował już w wielu prestiżowych miejscach. **Wstęp jest wolny.**

**Z biuletynem i kartą
seniora taniej**

Teatr Scena Kamienica, jako partner Wrocławskiego Centrum Seniora, zaprasza na swoje spektakle, na które została przygotowana specjalna zniżka dla posiadaczy Wrocławskiej Karty Seniora. Za okazaniem karty lub egzemplarza biuletynu wrocław.pl do 30 września można zakupić do dwóch biletów na wszystkie wydarzenia Teatru Scena Kamienica odbywające się od września do grudnia z 20-procentową zniżką od ceny biletu ulgowego. Promocja trwa do wyczerpania miejsc. Kasa biletowa teatru w Pasażu Zielińskiego czynna jest od pon. do pt. w godz. 12–16 (ul. Swoboda 37 – stoisko 5.9). **Program wydarzeń na:** www.scenakamienica.pl.

**O! Witkacy
w Ossolineum 18.09**

ZNiO zaprasza na wyjątkowy pokaz rękopisów i fotografii Stanisława Ignacego Witkiewicza. Wśród eksponatów znajdzie się m.in. powieść „622 upadki Bunga” i dramat „Szewcy”. Data pokazu nie jest przypadkowa – 18 września 1939 roku Witkacy, na wieść o wkroczeniu Armii Czerwonej do Polski, popełnił samobójstwo. Dzień z Witkacym rozpocznie się o godz. 11.30 i potrwa do 17. Wydarzenie odbędzie się w Refektarzu Ossolineum, ul. Szewska 37. **Więcej na:** www.ossolineum.pl.

Dzięki Ptasiej pokochasz wrocławskie targowiska

Swojsko, lokalnie i da się tu upolować prawdziwe skarby: od kilku odmian śliwek z dolnośląskich sadów, po całkiem już spore bananowce w doniczkach, złote buty w stylu retro lub fikuśne porcelanowe filiżanki z historią – tak najkrócej można opisać Targ na Ptasiej – ul. Ptasia 12 – na wrocławskim osiedlu Nadodrze.

Beata Turska

Targowisko przeniosło się tu w 1989 roku z pl. Strzeleckiego i zajęło puste miejsce po wyburzonych kamienicach. „Zagrało” w jednym z odcinków serialu „Głęboka woda” w reż. Magdaleny Łazarkiewicz i w „Moście szpiegów” Stevena Spielberga.

Szczęśliwa 13.

– Mamy w tej chwili 13 stoisk i jeszcze ze dwa-trzy się zmieszczą. Targowisko jest czynne codziennie, ale najczęściej dzieje się w soboty, gdy odbywa się pchli targ, na który można przynieść wszystko, od zabawek, z których dziecko już wyrosło, po własne wyroby, np. piękne kosze, które niedawno sprzedawały tu Baby od Wikliny – zachęca Renard Zarzycki, zarządca Targu na Ptasiej.

Królują owoce i warzywa

Najwięcej stoisk oferuje owoce i warzywa: ziemniaki, marchew, jabłka, ale można tu kupić także jeżyny, nektarynki, arbuzy, ananasy, winogrona.

Pani Katarzyna oprócz owoców i warzyw sprzedaje także jajka. W sezonie wystawia też sadzonki

Pani Weronika sprzedaje na Targu na Ptasiej owoce i warzywa z własnego gospodarstwa

kwiatów, a teraz drzewka cytrynowe, róże i bananowce w doniczkach. U p. Lidii poza warzywami i owocami można kupić miód. – Moja córka zajmuje się pszczelarstwem, ma mnóstwo uli. Sieje dla nich grykę – mówi.

Większość towaru na Ptasiej jest z Dolnego Śląska. Pani Weronika

ma własne gospodarstwo rolno-ogrodniczo-sadownicze.

– Mam do niej pełne zaufanie. Jej warzywa są smaczne, nie są przyskane. Zwłaszcza marchewkę ma dobrą, nawet tydzień poleży, a gdy się kupi w zwykłym sklepie, już na drugi dzień się wygina jak z gumy – mówi p. Ewa, klientka.

Mydło, powidło i... małże

Na Ptasiej są także inne stoiska: sklepik ogólnospożywczy, mięsny, stoisko z rybami, pasmanteria, odzież i buty z drugiej ręki (u pana Janusza są nawet złote i turkusowe sandały na wysokim obcasie), sklepik z chemią gospodarczą. Przed targowiskiem

można też kupić bukiety złości, astrów, a w jego obrębie najróżniejsze rzeczy, od, jeszcze zafoliowanej pościeli i lśniącego czajnika, po używany słownik polsko-angielski, ceramicznego psa, porcelanową filiżankę czy zapalarkę do gazu. U pana Adama można kupić nie tylko świeże ryby, lunch w słoiku, ale też – na specjalne zamówienie – ośmiornice, małże i kalmary.

Klienci nie są tu anonimowi

Klientami targowiska są najczęściej ludzie mieszkający w okolicy i zaprzyjaźnieni ze sprzedawcami. – Mieszkam w pobliżu od urodzenia, znam te okolice na wylot, a tu lubię wpadać ze względu na rodzinną atmosferę – potwierdza pani Małgorzata. – To miłe, że się nie jest anonimowym klientem. Kilku sprzedawców podkreśliło też, że na bazarach przychodzi ostatnio coraz więcej młodych ludzi. – Ja jestem tu dla klimatu – mówi Miłostawa, która wpada do pani Lidii także po to, by podpytać ją o uprawę warzyw.

Godziny otwarcia: pon.-pt. w godz. 8-16, sob. 8-13 (pchli targ).

➤ Więcej o targowisku: www.wro.news/ptasia

Wyrusz w AgloTour i w sobotę 20.09 odkryj Ziębice

Na pierwszym planie bazylika św. Jerzego Męczennika w Ziębicach

Katalog miejsc wartych zobaczenia w Ziębicach jest tak obfity, że ich poznanie może wypełnić cały weekend. Z dobrym przewodnikiem te najważniejsze poznacie w cztery godziny.

Redakcja

Ziębice to niespełna dziesięcioletnie miasto położone na Przedgórzu Sudeckim. Urzeka zabytkową architekturą i krajobrazem. Miłośników historii zainteresują pozostałości murów miejskich z XIII i XIV wieku, a także jedyna zachowana brama miejska – nazywana Paczkowską – z połowy XV wieku.

Nad centrum Ziębic góruje kościół parafialny św. Jerzego Męczennika. To największa i najstarsza z ziębickich świątyń, a zarazem najstarsza z zachowanych ziębickich budowli. Wzniesiono ją w pierwszej połowie XIII stulecia.

Dla młodszych objawieniem będzie wizyta w Muzeum Sprzętu Gospodarstwa Domowego w ziębickim ratuszu. To doskonała okazja, aby zobaczyć na własne oczy dawne żelazka, pralki, chłodziarki i setki innych przedmiotów, a wyjaśnienie zasad ich działania będzie wyzwaniem dla rodziców. Spotkanie uczestników na dworcu PKP w Ziębicach i rozpoczęcie zwiedzania miasta.

Plan wycieczki jest następujący:

- zwiedzanie bazyliki mniejszej – jednego z najważniejszych obiektów sakralnych miasta
- odwiedziny w Muzeum Domowym – Izbie Druku, gdzie można zobaczyć zabytkowe maszyny drukarskie

- wizyta w dawnym kościele ewangelickim Evangelik, w którym dziś prezentowane są wystawy Akademii Sztuk Pięknych
- spacer po mieście i zatrzymanie się przy Bramie Paczkowskiej, pozostałości dawnych murów obronnych
- odpoczynek w parku miejskim
- zatrzymanie się przy pomniku Orła Piastowskiego
- rycerska niespodzianka

Spacery organizuje Stowarzyszenie Aglomeracja Wrocławska. Są bezpłatne, transport jest po stronie zainteresowanych. Zostały ostatnie miejsca.

Zapisy pod adresem: turystyka@aglomeracja.wroclaw.pl

Piłkarze ręczni Śląska zagrają w Orbicie

Mały krok w stronę powrotu piłkarzy ręcznych Śląska do Orlen Superligi zrobiony. Na inaugurację sezonu WKS wygrał z AZS UW Warszawa. Pierwszy mecz u siebie ze Stalą Gorzów 19.09 o godz. 19 w hali Orbita.

Michał Kurowicki

Sekcja piłkarzy ręcznych Śląska to jedna z najbardziej utytułowanych drużyn we Wrocławiu. Ma na swoim koncie aż 15 mistrzostw Polski i jako jedyna wystąpiła w finale Pucharu Europy. Wszystko to jednak historia. W ostatnim sezonie zespół spadł z Orlen Superligi. Występuje obecnie w Lidze Centralnej i ma jeden cel – wrócić do elity.

Pewne zwycięstwo w stolicy

W pierwszym meczu sezonu Śląsk zrobił krok w tym kierunku. Drużyna wygrała z AZS UW Warszawa 36:24. Najsukceszniejszym zawodnikiem spotkania był Patryk Niedzielenko ze Śląska, zdobywca 9 goli. Świetnie w bramce spisywał się Patryk Małecki. Na pochwałę zasługuje cała drużyna.

– Cieszy ogromnie, że dobrze przeszliśmy w spotkanie. Od początku meczu realizowaliśmy założenia

Zespół szczypiornistów Śląska Wrocław na podeście w Magnolii podczas prezentacji 5 września 2025

w obronie i szybko dochodziliśmy do sytuacji rzutowych. Wypracowana przewaga dała nam trochę spokoju i pomogła kontrolować wydarzenia boiskowe do końca. Jesteśmy zadowoleni z tego meczu i zawodnicy zasługują na słowa pochwały za realizację planu – Jarosław Knopik, pierwszy trener Śląska

Inauguracja sezonu w Orbicie

Wszyscy kibice piłki ręcznej we Wrocławiu będą mieli okazję zo-

baczyć zespół Śląska w inauguracyjnym meczu Ligi Centralnej już w najbliższy piątek (19 września o godz. 19) w hali Orbita. Na mecz w imieniu zawodników zaprasza pierwszy trener szczypiornistów.

– Na pewno jest radość po zwycięstwie w Warszawie. Ważne, że jesteśmy zdrowi i możemy w spokoju przygotowywać się do inauguracji domowej ze Stalą Gorzów, na którą wszystkich

kibiców serdecznie zapraszamy – zachęca trener Knopik.

Dostępne są już bilety (30 zł – normalny, 20 zł – ulgowy) na piątkowy mecz Śląska ze Stalą Gorzów. Kupimy je na stronie ABilet.pl.

– Wypełnijmy Orbitę w jubileuszowym sezonie i pokażmy, że Wrocław żyje piłką ręczną już od 70 lat i będzie żył dalej! – czytamy na stronie piłkarzy ręcznych Śląska na Fb.

Międzynarodowe widowisko na torze

Wrocławskie Partynice po raz 11. staną się areną Międzynarodowych Mistrzostw w Jeździe bez Ogłowia 20 i 21.09. To wydarzenie gromadzi setki pasjonatów jeździectwa, chcących zobaczyć, jak wygląda partnerska współpraca człowieka z koniem, bez ogłowia i wędzideł.

Zawody będą rozgrywane 20 i 21 września na terenie hali jeździeckiej

Redakcja

W tegorocznej edycji zgłosiło się 53 zawodników z Polski i zawodniczka z Holandii, która przyjechała do Wrocławia z dwoma końmi. Widzowie obejrzą 68 przejazdów w trzech konkurencjach. Najmłodszy zawodnik ma 10 lat, najstarszy – 37. Wśród koni różnice są też imponujące – od 4-letnich debiutantów po 20-latków. W sobotę 20.09 będą konkursy, które poprowadzą do finałów w niedzielę 21.09:

- Ujeżdżenie FREESTYLE – od godz. 9, w formule, która w półfinale opiera się na programie obowiązkowym, a w finale zmienia się w widowiskowy pokaz freestyle z muzyką.
- Skoki przez przeszkody – od 11.30, w wyjątkowej formule, w której zawodnicy sami

wybierają wysokość pokonywanych przeszkód. Im większe ryzyko podejmą, tym więcej punktów mogą zdobyć.

- Working Equitation SPEED – od 15.30, najbardziej dynamiczna konkurencja zawodów, pełna zwrotów akcji i wymagająca od jeźdźców mistrzowskiej precyzji.

Dodatkową atrakcją będzie PINAR Talent Show, w którym 11 uczestników zaprezentuje niezwykle pokazy pracy z końmi, oparte na zaufaniu i wyjątkowej więzi. Na publiczność czekają pokazy Horse Agility i warsztaty prowadzone przez KM Horsemanship School i dla najmłodszych tor przeszkód Hobby Horse, będą też stoiska oraz food trucki. Wstęp wolny. Szczegółowe listy startowe oraz wyniki zawodów będą dostępne na stronie www.equita.pl.

Tydzień w skrócie

Śląsk drugi raz z rzędu wygrał na Tarczyński Arenie. Kolejne trzy punkty zarobił w sobotę z Puszcą Niepołomice – 2:0. Obie bramki w drugiej połowie zdobyli: Piotr Samiec-Talar w 50. minucie po podaniu Jakuba Jezierskiego, 3 minuty później podwyższył Mariusz Malec po asyście Serafina Szoty. WKS zmniejszył stratę do liderów z Krakowa, którzy zremisowali z Odrą Opole 2:2.

Australijczyk **Brady Kurtz** ze Sparty Wrocław wygrał w weekend w Danii piątą z rzędu rundę FIM Speedway Grand Prix, co dało mu 2. miejsce w klasyfikacji generalnej i tytuł wicemistrza świata. 1. miejsce w tegorocznym cyklu zajął Bartosz Zmarzlik, który mistrzem świata został już po raz 6. Na najniższym stopniu podium stanął **Daniel Bewley** ze Sparty.

WYDARZENIA SPORTOWE

żużel

PGE Ekstraliga (o 3. miejsce), 21.09, godz. 17.30, stadion Olimpijski, **Sparta Wrocław – GKM Grudziądz**, Eleven Sport 1

piłka nożna

Betclit 1. Liga, 20.09, godz. 19.30, **Pogoń Siedlce – WKS Śląsk Wrocław**, TVP 3

wyścigi konne

11. Międzynarodowe Zawody Bez Ogłowia, 20-21.09, Wrocławski Tor Wyścigów Konnych Partynice

piłka ręczna

Liga Centralna, 19.09, godz. 19, hala Orbita, **Śląsk Wrocław – Stal Gorzów**

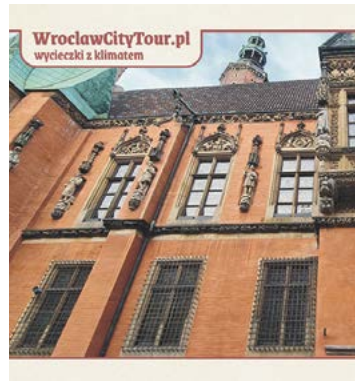
koszykówka kobiet

Wrocławska Iglica, 20.09, godz. 18.30, **Ślęza Wrocław – MBK Ružomberok**
Wrocławska Iglica, 21.09, godz. 13.30, **Ślęza Wrocław – Hradecké Lvice**

Żona do adopcji 19.09 w Radiu Wrocław

W życiu Adama wszystko miało swoje miejsce – dom praca, dom praca. Gdy jego żona wyjeżdża, ich mieszkanie nawiedza natrętny domokrażca i wróżbita... Spektakl komediowy do obejrzenia w sali koncertowej Radia Wrocław, pt. 19.09, godz. 19, bilety od 99 zł na kupbilecik.pl

Tajemnice ratusza z przewodnikiem 21.09

Chcesz zobaczyć najpiękniejszy średniowieczny ratusz w Polsce? Poznać jego niesamowite historie? Zbiórka blisko wejścia do Piwnicy Świdnickiej, przy misiu, 21.09, godz. 12. Rezerwacja: SMS 513 946 946 (otrzymasz potwierdzenie). Bilety: 50 zł, płatność gotówką u przewodnika.

Organity feat. Bałdych i Schmidt 22.09 w NFM

Organy NFM w jazzowej odsłonie – nowatorski projekt muzyczny organisty i pianisty jazzowego Andrzeja Mikulskiego skupił wokół siebie wybitnych artystów jazzowych. Początek: 22.09, godz. 19, NFM, Sala Główna ORLEN, pl. Wolności 1. Bilety od 99 zł na www.bilety.nfm.wroclaw.pl

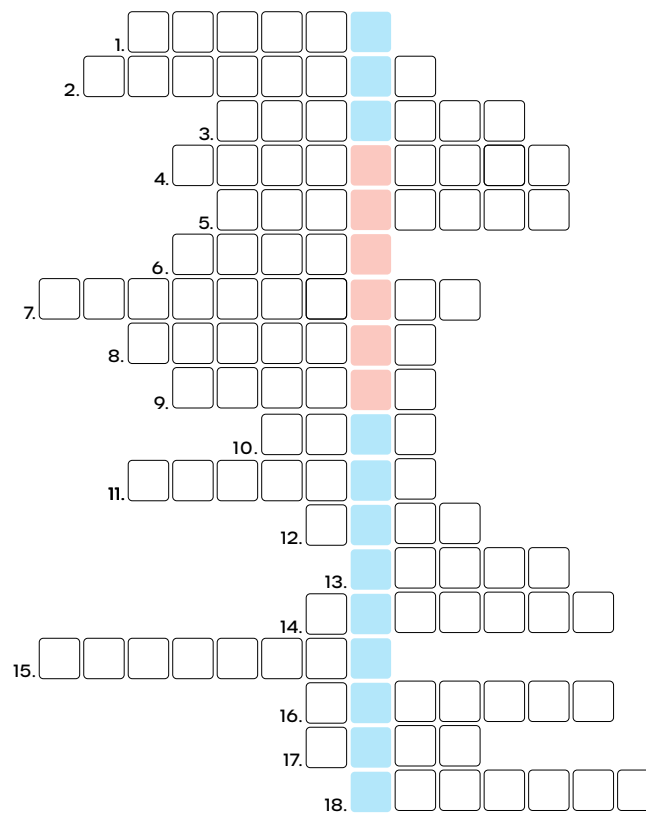
Złote myśli Daniela Midasa w Hali 27.09

Jeśli jeszcze nie znacie tego komika „Szopki dla reportera”, koniecznie zajrzyjcie do internetu. W sob. 27.09 o godz. 16 w sali audytoryjnej Hali Stulecia, ul. Wystawowa 1 wystąpi on ze swoim najnowszym stand-upem Złote Myśli. Bilety od 99 zł na kupbilecik.pl

KRZYŻÓWKA NUMERU 246

1. Jedno z najpopularniejszych wrocławskich drzew nierodzimych.
2. Pomoc lub opieka w kryzysie.
3. ... zaufania, na który można zadzwonić.
4. Przeprowadza diagnozę i udziela pomocy psychologicznej.
5. Ogólnoświatowy system połączeń między komputerami.
6. Tory, tabor, urzędnicy i budynki tworzą razem ...
7. „... wsparcia” – przewodnik, który ułatwia i wspiera oraz podaje zestaw informacji.
8. Pojazd, który jeździ od szkoły do szkoły i rozwozi materiały informacyjne o hejcie.
9. Most nad Odrą pomiędzy Urzędem Wojewódzkim a Muzeum Narodowym.
10. Skrót od: Wrocławskie Centrum Rozwoju Społecznego.
11. Ciąg zachowań atakujących, nadzorujących lub kontrolujących.
12. Rodzaj rozmowy za pośrednictwem internetu.
13. Jest ich we Wrocławiu ponad 300 i są symbolem miasta.
14. Nazwa znaku #.
15. Imię króla na pomniku przed Renomą.
16. Potoczna nazwa mostu Tumskiego.
17. Szczytnicki, Południowy, Wschodni.
18. Święta związana z Wrocławiem i Trzebnicą.

Aby wygrać jedną z trzech nagród, wystarczy wysłać hasło z krzyżówki SMS-em pod numer 664 072 606. Koszt jednego SMS-a wg taryfy operatora.

W treści należy wpisać numer biuletynu i po kropce prawidłową odpowiedź. W tym numerze będzie to **246.HASŁO** (słowo HASŁO należy zastąpić rozwiązaniem krzyżówki). Na odpowiedzi

czekamy do **24.09** do **godz. 20**. Trzech zwycięzców wylosujemy zgodnie z regulaminem spośród autorów prawidłowych odpowiedzi do **1.10**. Skontaktujemy się z nimi w ciągu trzech dni roboczych z nr. tel. **71 776 71 00**.

UWAGA! Wg regulaminu wygrywa ten, kto wyśle SMS-a jako pierwszy, przedostatni lub ostatni.

W tym wydaniu do zdobycia: bluza z herbem Wrocławia, workoplecak i kubek. Zwycięzcami w numerze 244 (hasło: Sobota z zielonym) zostali: p. Renata (bluza), p. Antoni (workoplecak) i p. Teresa (butelka). Gratulujemy!

➤ **Regulamin i RODO**
www.wroclaw.pl/biuletyn/#konkurs

Bezpośrednie zagrożenie zdrowia i życia

Numer ratunkowy: **112**

Straż Miejska: **986**

Centrum Powiadamiania Ratunkowego WOPR (nr ratunkowy nad wodą): **601 100 100**

Centrum Zarządzania Kryzysowego: **71 770 22 22**

Telefony awaryjne

(bezpłatne, czynne całą dobę)

Pogotowie energetyczne: **991**

Pogotowie gazowe: **992**

Pogotowie ciepłownicze: **993**

Pogotowie wodno-kanalizacyjne: **994**

Ważne telefony

Infolinia Urzędu Miejskiego Wrocławia: **71 777 77 77**
(pn.-pt. 8-18)

Zgłoś awarię do ZDiUM: **71 376 00 22, 19501** (całodobowo)

Centrum Obsługi Klienta MPWiK: **71 34 09 655** (pn.-pt. 8-15, śr. 8-17)

Biuro Obsługi Pasażera MPK: **71 30 85 030** (pn.-pt. 7-21)

Miejskie Biuro Rzeczy Znalezionych: **71 376 08 96** (pn.-pt. 8-14, śr. 8.30-16)

Miejski Rzecznik Konsumentów: **71 777 79 02** (pn.-pt. 7.45-15.45)

Taxi Senior: **794 123 124**

Zgłoś dym ze spalania odpadów: **986** (całodobowo) lub **71 310 06 46** (pn.-pt. 7-14)

Zgłoś chore lub ranne dzikie zwierzę: **71 770 22 22** (całodobowo)

Zgłoś niebezpiecznego psa lub kota: **986** (24h)

Wsparcie osób z niepełnosprawnościami: **71 777 89 61** (Biuro Wrocław Bez Barier, pn.-pt. 7.45-15.45)

Telefon Zaufania MOPS: **512 198 939**

Punkt Informacyjno-Kontaktowy Anonimowych Alkoholików: **71 321 21 24, 801 033 242**

Telefon informacyjny grup rodzinnych Al-Anon: **572 945 199**

WROMIGRANT

Punkt informacji dla migrantów i uchodźców (WCRS): **71 772 49 50, 538 579 555** (pn.-pt. 9-17)
Przejście Dialogu, ul. Świdnicka 19
(konsultacje osobiste pn.-sb. 12-16)

➤ Napisz do nas!

REDAKCJA

pl. Solny 14, 50-062, Wrocław,
www.wroclaw.pl,
e-mail: biuletyn@araw.pl

Redaktor naczelna
Anna Aleksandrowicz

Redaktor wydania
Agata Zięba

DRUK

AGORA
ul. Daniszewska 27
03-230 Warszawa

WYDAWCA
Gmina Wrocław